

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər
2024-cü il üzrə
Azərbaycanın
iqtisadi artım
proqnozu
açıqlandı
yazısı səh.5-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 30 dekabr 2023-cü il - 7 yanvar 2024-cü il Şənbə № 237 (8373) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Rusiya diri heyvan ixracını dayandırır
- Azərbaycana təsirsiz ötürməyəcək

Şimal qonşu mal eti idxalını rüsumdan azad etdi; ölkəmizdə etin qiymətinin keskin bahalaşması baş verə bilər

yazısı səh.4-də

"Sülh sazişi İranda imzalana bilər" iddiası - bəs Şuşanın işğal faktı necə olsun...

yazısı səh.9-da

Moskvadan İrəvana Yeni il hədəsi - Rusiya həm qorxudur, həm də...

yazısı səh.12-də

Bakıda avtobus sürücülərinin öhdəsindən gəlmək olmur - səbəb...

yazısı səh.15-də

MN-in sabiq idarə rəisi: "400 min manatı sürücülər vasitəsi ilə göndərmişəm"

yazısı səh.3-də

Sahibkarlıq sahəsində yoxlamaların dayandırılması müddəti uzadıldı

yazısı səh.15-də

Bu il Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü digərlərindən fərqlənir, çünki...

yazısı səh.11-də

12 yaşlı qızın nişanlandırılması məsələsi nəzarətə götürüldü

yazısı səh.14-də

Dünyada Yeni il xərcləmələri - hədiyyəyə çox, yeməyə az pul verənlər

yazısı səh.10-da

Təbriz Ermənistan konsulluğuna qarşı - Güney və Quzeydən etirazlar

yazısı səh.6-da

SÜLH SAZİŞİ ƏVƏZİNƏ ARALIQ SƏNƏD? - ÜMİDLƏR 2024-Ə KEÇİR, İLİN ƏSAS GÖZLƏNTİSİ

Noyabr ayında keçiriləcək COP29-a qədər Ermənistanla Azərbaycan arasında sülh müqaviləsinin imzalanması üçün real şərtlər və imkanlar mövcuddur - politoloqdan maraqlı açıqlamalar

yazısı səh.3-də

Prezidentliyə iddiaçıların 40 minlik sınağı - hamı aşa biləcəkmiz...

Xaricdə yaşayan azərbaycanlıların öz seçki hüquqlarından istifadə etməsi üçün səfirliklər fəaliyyətə başlayıb

yazısı səh.5-də

Qudrat Həsənzadə:
"Mən ölkənin gələcəyinə səs verəcəyəm"

yazısı səh.7-də

Əli Orucov:
"Qarabağ erməniləri Ermənistan üçün yüküdür, Moskva üçün məsədir"

yazısı səh.8-də

Kənan Rövşənoğlu:
"Qərbdə Rusiyanın imkan və iddialarını daha dəqiq bilirlər"

yazısı səh.13-də

Məhkəmə sənədləri “Elektron kabinet” vasitəsilə təqdim ediləcək

Məhkəmə sənədləri vəkillərə “Elektron kabinet” vasitəsilə təqdim ediləcək.

APA xəbər verir ki, bu barədə Ali Məhkəmədən bildirilib. Məlumatla görə, 2024-cü ilin 7 yanvar tarixindən etibarən “Elektron məhkəmə informasiya sistemi”ndə “Elektron kabinet”i olan, Ali Məhkəmənin icraatındakı işlərdə müdafiəçi və ya nümayəndə kimi qeydiyyatda alınmış, Azərbaycan Respublikası Vəkillər Kollegiyasının üzvləri - vəkillərə məhkəmə sənədlərinin (bildiriş, qərar və sair) “Elektron kabinet” vasitəsilə təqdim edilməsinə üstünlük veriləcək.

Bununla yanaşı, “Elektron məhkəmə” informasiya sistemində “Elektron kabinet”i olmayan vəkillərə məhkəmə sənədlərinin kağız daşıyıcıda göndərilməsi də təmin ediləcək.

Məktəb direktoruna cinayət işi açıldı

Naftalan şəhər uşaq musiqi məktəbinin direktoru Almaz Əliyevanın qanunsuz hərəkətləri ilə bağlı rayon prokurorluğunda başlanmış cinayət işinin istintaqı tamamlanıb.

Toplanmış sübutlarla Almaz Əliyevanın həmin vəzifədə işlədiyi dövrdə qulluq mövqeyindən istifadə edərək məktəbin ayrı-ayrı müəllimlərinə əsassız əməkhaqqı hesablanıb ödənilməsinə nail olmaqla xeyli miqdarda büdcə vəsaitini israf etməsinə əsaslı şübhələr müəyyən edilib.

Almaz Əliyevaya Cinayət Məcəlləsinin 179.2.3 və 179.2.4 (qulluq mövqeyindən istifadə etməklə və xeyli miqdarda ziyan vurmaqla israf etmə) maddələri ilə yekun ittiham elan edilərək cinayət işi başılması üçün Naftalan şəhər məhkəməsinə göndərilib.

Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdagələn il 12 SES istismara veriləcək

İşğaldan azad edilən ərazilərdə 2023-cü ildə “AzərEnerji” tərəfindən 12 yerdə tikilən yarımstansiya və su elektrik stansiyalarının açılışı olub.

“AzərEnerji”dən “APA-Economics”ə verilən məlumata görə, Prezident İlham Əliyevin iştirakı ilə Azərbaycan-Türkiyə-Avropa ölkələri arasında beynəlxalq enerji dəhlizi layihəsi çərçivəsində tikilən 330 kV-luq “Cəbrayıl” qovşağı yarımstansiyası istismara verilib.

Həmçinin yaşıl enerji strategiyasına uyğun olaraq 2023-cü ildə Kəlbəcər rayonunda 8,33 meqavat gücündə “Çıraq-1”, 3,6 meqavat gücündə “Çıraq-2”, 6,33 meqavat gücündə “Qamışlı”, 5,3 meqavat gücündə “Soyuqbulaq” və 3,4 meqavat gücündə “Meydan” kiçik su elektrik

stansiyalarının yenidənqurmadan sonra açılışı olub.

Paralel olaraq 2023-cü ildə “AzərEnerji” tərəfindən Laçında yeni tikilən 110 kilovoltluq “Qorçu” yarımstansiyasının və “Laçın” şəhər qovşağı yarımstansiyasının açılışı həyata keçirilib. Bununla yanaşı, Laçın rayonunda yenidən qurulan 8,25 meqavat gücündə “Mişni” və 6 meqavat gücündə “Alxaslı” kiçik su elektrik stansiyaları yenidən qurularaq istismara buraxılıb. Prezident İlham Əliyev, həmçinin “AzərEnerji”nin yeni tikilən 10,5 meqavat gücündə “Cahangirbəyli” Su Elektrik Stansiyasının açılışında da iştirak edib. Dekabr ayında isə 110 kilovoltluq “Ağdam” qovşağı yarımstansiyasının açılışı həyata keçirilib.

2023-cü ilin ən yadda qalan hadisələrindən biri isə heç şübhəsiz, 19-20 sentyabr antiterror tədbirlərindən cəmi 4 gün sonra Xankəndi və digər ərazilərin Azərbaycan enerji sistemində qoşulması olub.

Qeyd edək ki, 2023-cü ildə işğaldan azad edilən ərazilərdə “AzərEnerji”nin 9 elektrik stansiyasının tikintisinə başlanılıb və hazırda həmin 9 stansiya da daxil olmaqla Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə 12 yerdə ekoloji cəhətdən təmiz “yaşıl enerji” istehsal edəcək su elektrik stansiyalarının tikintisi davam edir və onların bir neçəsində işlər tamamlanıb. Bu, 12 stansiyanın isə 2024-cü ildə istismara verilməsi nəzərdə tutulub.

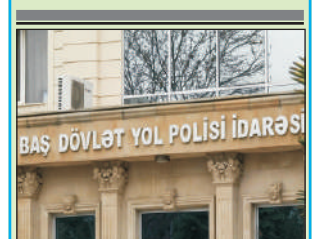
Rusiya Ukraynanı bomba yağışına tutdu, 18 nəfər öldü

Rusiyanın dünən şəhər satatlarında Ukraynanın müxtəlif şəhərlərinə genişmiqyaslı hava hücumu zamanı ölənlərin sayı açıqlanıb.

APA xəbər verir ki, bu barədə Ukraynanın Daxili İşlər Nazirliyinin “Facebook” hesabında məlumat verilib.

Bildirilib ki, indiyə qədər olan məlumata görə, bu kütləvi hava zərbələri nəticəsində 18 nəfər həlak olub, 132 nəfər yaralanıb. “47 fərdi yaşayış binası, 9 yaşayış binası, iki inzibati bina, yardımçı tikililər, 39 minik avtomobili, xəstəxana və sanatoriyalar, qarajlar, yanacaq doldurma məntəqəsi, anbar, məktəb, kilsə, ticarət mərkəzi, doğum evi ciddi zədələnib. Hər bir terrorçu törətdiyi cinayətlərə görə cavab verəcək”, Ukrayna DİN paylaşımında bildirib.

Daxili İşlər Nazirliyi qeyd edib ki, hələ də itkinlərlə bağlı axtarış-xilasətmə işləri davam etdirilir ona görə də qurbanlar haqqında məlumatlar tez-tez dəyişə bilər.

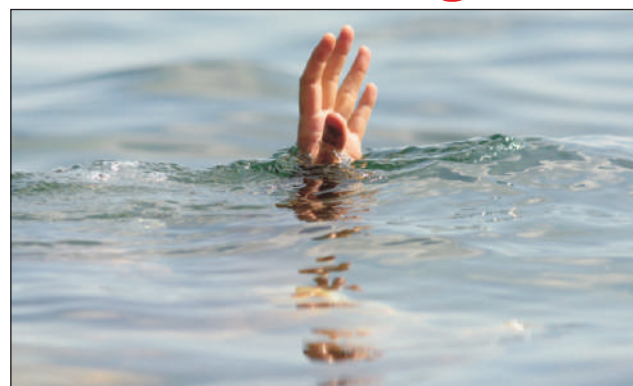
DYP-nin müayinə mərkəzləri bayramda gücləndirilmiş rejimdə işləyəcək

DİN-in Baş Dövlət Yol Polis İdarəsinin Müayinə Mərkəzləri bayram günlərində gücləndirilmiş rejimdə fəaliyyət göstərəcək.

İdarədən APA-ya verilən xəbərə görə, Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü və Yeni il bayramı ilə əlaqədar 31 dekabr - 6 yanvar tarixlərinin qeyri-iş günləri olmasına baxmayaraq, Bakının Sabunçu və Qaradağ rayonlarında (Sədərkə Ticarət Mərkəzinin yanı) yerləşən Müayinə Mərkəzləri 24 saat fasiləsiz iş rejimində sürücülərin xidmətində olacaq.

Əlavə məlumat almaq üçün sürücülər və nəqliyyat vasitələrinin sahibləri 012-590-71-13 nömrəli qaynar xəttə əlaqə saxlaya bilərlər.

Cəlilabadda iki azyaşlı bacı kanalda boğulub

Prokurorluq Cəlilabadda iki azyaşlı bacının kanalda boğulması faktını araşdırır.

Bu barədə Baş Prokurorluğun Mətbuat xidmətindən APA-nın sorğusuna cavab olaraq bildirilib.

Məlumatla görə, dekabrın 29-da Cəlilabad rayonun Uzunəpə kəndi ərazisindən keçən su kanalında 2016 və 2019-cu il təvəllüdlü 2 azyaşlının meyitinin aşkar olunması faktı ilə bağlı rayon prokurorluğunda araşdırma aparılır.

kanalda boğulanların 4 yaşlı Abdullayeva Nərin Vüsal qızı və onun bacısı 7 yaşlı, birinci sinif şagirdi Leyla olduğu bildirilir.

İlkin məlumata görə, 4 yaşlı Nərin kanala düşüb, bacısı ona kömək etmək istəyən zaman suya yığılıb.

Valyuta əməliyyatlarının vahid informasiya sistemi yaradılacaq

Azərbaycanda valyuta əməliyyatlarının vahid informasiya sistemi yaradılacaq.

“APA-Economics”in məlumatına görə, Mərkəzi Bank (AMB) bununla bağlı “Valyuta əməliyyatları barədə vahid informasiya sistemi haqqında Əsasnamə”ni təsdiq edib. Qərara əsasən, informasiya sistemində valyuta mübadiləsi əməliyyatları barədə məlumatlar 2024-cü il 1 mart tarixindən, Azərbaycanın kənara xarici valyutanın köçürülməsi əməliyyatları barədə məlumatlar isə 2024-cü il 1 iyul tarixindən təqdim edilməlidir.

2023-cü il Azərbaycanla Ermənistan arasında sülh müqaviləsinin imzalanması kontekstində növbəti itirilmiş il kimi tarixdə qalacaq. Ümidlər beləcə növbəti, 2024-ə keçir. Lakin bəzi siyasi müşahidəçilərə görə, bu il tərəflər arasında sülh sənədi imzalanmasa belə, göstərilən söylər nəticəsində əsas hədəfə xeyli yaxınlaşmaq, faktiki anlaşmanın "skeleti"ni razılaşdırmaq mümkün olub. Hətta Bakı və İrəvan ilsonu birbaşa danışıqlara gedərək, ilk dəfə ortaq bəyanat qəbul edib.

da münasibətlərin tənzimlənməsi məsələsində, sülh gündəliyində artıq Qarabağda ermənilər, onlara hər hansı status verilməsi məsələsinin müzakirəyə çıxarılması və ya onların hüquq və təhlükəsizliyi ilə bağlı məsələlərin gündəmdə olması sıradan çıxdı. Azərbaycan 19-20 sentyabrda keçirilən antiterror əməliyyatı ilə, uğurlu bir gedişlə Ermə-

kəməsinin çıxardığı nisbətən obyektivliyə yaxın qərarlar, Azərbaycanın təzyiqlərə qarşı sərgilədiyi qətiyyətli mövqe Ermənistanla da bu fikirləri bir daha qətiləşdirdi ki, təzyiqlərlə Azərbaycanı təsir etmək və Azərbaycanı yoxlundan döndərmək mümkün olmayacaq".

Politoloq qeyd etdi ki, belə təəssürlər fonunda bu ilin son ayında-de-

Azərbaycan və Ermənistan liderlərinin qeyri-rəsmi olsa da ayaqüstü görüşü zamanı da müzakirənin aparılması hesab edirəm ki, anti-terror tədbirlərindən sonra iki lider arasında ilk görüş kimi çox əhəmiyyətli idi. Bütün bunlar bundan sonrakı mərhələlərdə də məsələləri, münasibətləri vasitəçilər üzərindən deyil, birbaşa iki tərəf arasında həyata keçirmə perspektiv-

MN-in sabiq idarə rəisi: "400 min manatı sürücülər vasitəsi ilə göndərmişəm"

Müdafiə Nazirliyinin Satınalmalar və Təchizat İdarəsinin həbsdə olan sabiq rəisi, ehtiyatda olan polkovnik Məlikməmməd Qurbanovun cinayət işi üzrə məhkəmə prosesi davam etdirilib.

APA xəbər verir ki, dünən Bakı Hərbi Məhkəməsinə hakim Rafiq Abbasovun sədrliyi ilə keçirilən prosesdə şahid qismində Nəsimi Dadaşov ifadə verib.

Nəsimi Dadaşov "Dadaş NM" MMC-nin təsisçisi və direktoru olduğunu və şirkətin Naxçıvanda fəaliyyət göstərdiyini bildirib.

Şahid Müdafiə Nazirliyinin Satınalmalar və Təchizat İdarəsi ilə cəmi bir müqavilələrinin olduğu və həmin müqavilənin mərhum qardaşı tərəfindən imzalandığını deyib: "Bizim şirkət əsasən tekstilə məşğul olur. Xalça zavodumuz var. Nazirliklə boya ilə bağlı müqaviləmiz olub, tam dəqiqliyini dəyə bilmərəm. Vəkalətnamə əsasında müqaviləni də, şərtləri də qardaşım həll edib. Mən sadəcə, işin vaxtılı vaxtında icra olunduğu bildirdim".

Prosesin davamında şahid qismində Müdafiə Nazirliyinin Kənd təsərrüfatı idarəsinin sabiq rəisi Zahir Tağıyev dindirilib. Şahid uzun illər nazirlikdə çalışdığını və təqaüdə çıxdıqdan sonra şirkətlər vasitəsilə tenderlərə qoşularaq Müdafiə Nazirliyi ilə əməkdaşlıq etdiyini deyib: "Mən Satınalmalar və təchizat idarəsi ilə müqavilələr əsasında işləmişəm. Müqavilələr qarşılığında ödənen pulların 3 faizini geri qaytarmışam. İstər Məlikməmməd Qurbanovun, istərsə də həmin idarənin digər rəislərinə bu pulu qaytarmışam. Pulları sürücülər vasitəsilə idarə rəisinə göndərmişəm. 2015-2019-cu illər ərzində idarə rəisinə 400 min manat göndərmişəm".

Təqsirləndirilən Məlikməmməd Qurbanov şahidin düzgün ifadə vermədiyini və heç zaman ona pul göndərmədiyini deyib: "Bu insanı çoxdan tanıyıram, aramızda dostluq münasibətləri də olub. İdarə rəisi olduğum müddətdə bildirdim ki, o, tenderin zabıtları ilə işləyir. Mənə pul gəlib çatmayıb. Hətta mən həbs olunmadan bir müddət əvvəl çay içdik. Dedi ki, sənə pullar göndərmişəm. Bildirdim ki, o pullar mənə çatmayıb. Orada da pulları kimə göndərdiyini mənə də demədi. O bir nəfərlə çalışıb, o adam da hazırda xidmətdədir. Adını açıqlamaq istəmir".

Məhkəmədə məlum olub ki, şahid qismində dindirilən şəxsin 25-dən artıq şirkəti var və müxtəlif adda şirkətləri vasitəsilə Müdafiə Nazirliyinin tenderlərinin qalibi olub.

Məhkəmə prosesi yanvarın 12-də davam etdiriləcək.

Qeyd edək ki, Məlikməmməd Qurbanov 2015-2019-cu illərdə Müdafiə Nazirliyinin Satınalmalar və Təchizat İdarəsinin rəisi olub. 2019-cu ildə ehtiyata buraxılıb.

2021-ci ildə Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti tərəfindən saxlanılıb. Ona Cinayət Məcəlləsinin 179.4-cü maddəsi ilə ittiham verilib.

mühüm bir tədbirinə - gələn ilin ortalarında biz bu COP29-a qədər Ermənistanla Azərbaycan arasında sülh müqaviləsinin imzalanması üçün real şərtlər və imkanlar mövcuddur. Hesab edirəm ki,

□ Etibar SEYİDAĞA,
"Yeni Müsavat"

Sülh sazişi əvəzinə aralıq sənəd? - Ümidlər 2024-ə keçir, ilin əsas gözləntisi

Noyabr ayında keçiriləcək COP29-a qədər Ermənistanla Azərbaycan arasında sülh müqaviləsinin imzalanması üçün real şərtlər və imkanlar mövcuddur - politoloqdan maraqlı açıqlamalar

Bəs bu ilin pozitiv gelişmələri 2024-cü ildə sülh sənədinin imzalanması üçün kifayət edəcəkmi?

"Yeni Müsavat" xəbər verir ki, erməni mənşəli rusiyalı politoloq Karina Gevorkyan Ermənistan mediasına müsahibəsində sülh sazişinin Qərbdə deyil, məhz Rusiyada imzalanmasının daha real olduğunu bildirib. O iddia edib ki, Vaşinqton, London və Parisin Ermənistan və Azərbaycan hökumətlərinə Moskvadan daha çox təzyiq göstərdiyi göz qabağındadır. Yeni guya Bakı və İrəvan Rusiya platformasında özlərini daha rahat hiss edə bilər.

"2024-cü ilin ilk aylarında Azərbaycanla Ermənistan arasında sülh müqaviləsi əldə oluna bilər və biz pozitiv ovqatdayıq. Bölgədə mövcud olan müsbət əhval-ruhiyyə İran, Türkiyə və Rusiyanın vasitəçiliyi ilə kənar müdaxilə olmadan "3+3" formatı çərçivəsində reallaşdırıla bilər". Bunu isə dekabrın 27-də İrəvanda səfərdə olarkən İran xarici işlər naziri Hüseyn Əmir Abdullahian erməni həmkarı Ararat Mirzoyanla keçirdiyi mətbuat konfransında söyləyib.

Bəs sülh müqaviləsinin təzə ilin ilk aylarında imzalanması realdır mı?

Politoloq Anar Əliyev "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, 2023-cü ildə Ermənistanla Azərbaycan arasında münasibətlərin tənzimlənməsi ilə bağlı tamamilə fərqli şərtlər formalaşdırıldı. 2022-ci ildən fərqli olaraq 2023-cü ildə Ermənistanla Azərbaycan arasın-

nistanı bu yükəndə azad etdi. Sülhə aparan yola, sülhə mane olan ciddi bir maneəni aradan qaldırmış oldu: "Bununla da əslində Ermənistanla Azərbaycan arasında sülh sazişinin imzalanmasına əsas problem olacaq maneə aradan qaldırıldı. Təbii ki, bu, heç də Ermənistanın bir çox dairələrinin və Ermənistanın Qərb havadarlarının xoşuna gələn bir nəticə deyildi. Çünki məhz Qarabağdakı separatçı qüvvələr üzərindən bölgəyə təsir imkanlarını qoruyub saxlamağa çalışan həm Ermənistan daxilindəki revanşist qüvvələr, həm də onların Qərb havadarları bu rıçaqın itirilməsini özlərinin maraqları üçün ciddi təhdid kimi qiymətləndirirlər. Amma təbii ki, bu reallığı dəyişmək istiqamətində edilən bütün cəhdlər, xüsusilə də BMT Təhlükəsizlik Şurasının qarşısında Azərbaycan əleyhinə qaldırılan iddiaların təmin olunmaması, Beynəlxalq Ədalət Məh-

kabrda Ermənistanla Azərbaycan arasında birbaşa təmaslarla unikal bir nəticə əldə olundu: "Azərbaycan Prezident Administrasiyası və Ermənistan Baş Naziri Aparatı arasında hərbi əsirlərin və saxlanılan erməni hərbiçilərin dəyişdirilməsi ilə bağlı, həmçinin BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasına - COP29-a ev sahibliyi ilə bağlı Ermənistanın iddialarını geri çək-məsi və Azərbaycana dəstək verməsi haqda birgə bəyanat verildi. Hər iki məsələdə müsbət nəticə əldə olundu. Bu da hesab edirik ki, Ermənistanla Azərbaycan arasında sülh müqaviləsinin imzalanması ilə bağlı ümidləri kifayət qədər artırmış oldu. Təəssüf ki, müddət kifayət qədər az idi və dekabr ayı ərzində ciddi irəliləyişin əldə olunması, sülh sazişinin imzalanması ilə bağlı nəticələrin əldə olunması o qədər də real deyildi. Dekabr ayının sonlarında Sankt-Peterburqda

lərini formalaşdırır, inamı artırır. Ona görə də hesab edirəm ki, 2024-cü il Azərbaycanla Ermənistan arasında münasibətlərin tənzimlənməsi ilə bağlı daha ümidverici bir dövrdür".

Bununla belə, A.Əliyevin fikrincə, ilk aylarda ciddi bir nəticənin əldə olunacağı, xüsusilə də Azərbaycanda keçiriləcək prezident seçkisinə qədər Ermənistan tərəfindən sülh müqaviləsinin imzalanması üçün real addımların atılacağı inandırıcı deyil: "Nəzərə alsaq ki, Ermənistanın Qərb havadarları qətiyyətli şəkildə Ermənistanı Azərbaycanla birbaşa ünsiyyətdən yayındırmağa, sülh müqaviləsinin sürətli şəkildə imzalanmasına mane olmağa çalışırlar. Bu fonda Ermənistanın qəti iradə nümayiş etdirərək havadarlarının istəklərinə zidd bölgədə sülhü təmin edəcək sülh müqaviləsinin imzalanmağa hazır olacağı o qədər də real deyil. Lakin gələn ilin noyabr ayında keçiriləcək BMT-nin çox

Taksilərlə bağlı yeni tələb - qeydiyyatdan keçməyən sürücülər...

Nazirlər Kabinetinin qərarı ilə "Verildiyi, dayandırıldığı, bərpa və ya ləğv edildiyi barədə vergi orqanlarına məlumat göndərməli olan icazələrin Siyahısı"na bəzi dəyişikliklər edilib.

Dəyişikliyə əsasən, taksi ilə səmşindəşməsinə verilən buraxılış vəsiqəsi ilə bağlı vergi orqanlarına məlumat göndəriləcək. Belə ki, əsas buraxılış vəsiqəsi taksi minik avtomobilləri ilə səmşindəşməsinə və taksi sifariş operatoru fəaliyyətinə icazə vermək üçün nəzərdə tutulub.

Bu qərar taksi fəaliyyəti ilə bağlı nəyi dəyişəcək?

Bizim.media-nın bu və ya digər suallarını cavablandıran nəqliyyat sahəsi üzrə ekspert Aslan Əsədov bildirib ki, hələ 2006-cı ildə taksi fəaliyyəti ilə bağlı edilmiş əlavə və dəyişikliyə əsasən, istənilən səmşindəşmə ilə bağlı vergi orqanlarında qeydiyyat prosedurları gerçəkləşdirilib.

"Bir pəncərə" sistemine keçdikdən sonra bu proses daha da şəffaflaşdı. Ona görə ki, istənilən fiziki və ya hüquqi şəxs qeydiyyat zamanı mütləq vergi orqanlarından VÖEN almalı idi. Hazırda da hər bir vətəndaş bunu almaqda maraqlıdır ki, gələcəkdə öz fəaliyyəti ilə bağlı banklardan kredit ala bilsin. Nazirlər Kabinetinin qərarı da bu prosesi stimullaşdırır".

Bəs bu qərar taksi fəaliyyətini tənzimləməyə şərait yaradacaqmı?

Ekspertin sözlərinə görə, taksi şirkətləri Dövlət Vergi Xidməti tərəfindən qeydiyyata alınan zaman qarşılıqlı müəyyən tələblər qoyulur:

"Onlar da buna uyğun fəaliyyət göstərirlər. Əgər qeydiyyatdan keçməsələr, Cinayət Prosessual Məcələsinə görə, müəyyən problemlərlə üzləşə bilərlər. Bu qərar isə məhz fiziki şəxslərə aid olan bir məsələdir".

Bu ilin əvvəlindən başlayaraq toyuq əti, mal əti məhsullarının çatışmazlığı ilə üzləşən Rusiya hökuməti 2024-cü ildə 140 min ton toyuq əti və 100 min ton mal ətinin idxalını rüsumdan azad edib. Rusiya Nazirlər Kabinetinin müvafiq qərarı dekabrın 21-də imzalanıb və rəsmi hüquqi informasiya portalında yerləşdirilib. Bu kvotalar çərçivəsində idxal olunan mal və quş əti hazır məhsulların, o cümlədən uşaq qidalarmının istehsalı üçün nəzərdə tutulub. Bununla bağlı hökumət məhsulların rüsumsuz idxalı üçün zəruri olan sənədlərin idxalçılara verilməsi qaydalarını, xüsusən də rüsumsuz idxal olunacaq mal və quş ətlərinin təyinatına dair təsdiqlərin verilməsi qaydalarını təsdiq edib. Belə sənədlərin verilməsi Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinə həvalə olunub. Qəbul edilən qərarlar Rusiyanın ət bazarını hazır məhsulların istehsalı üçün xammalla doldurmaq və onların bahalaşmasının qarşısını almaq məqsədi daşıyır.

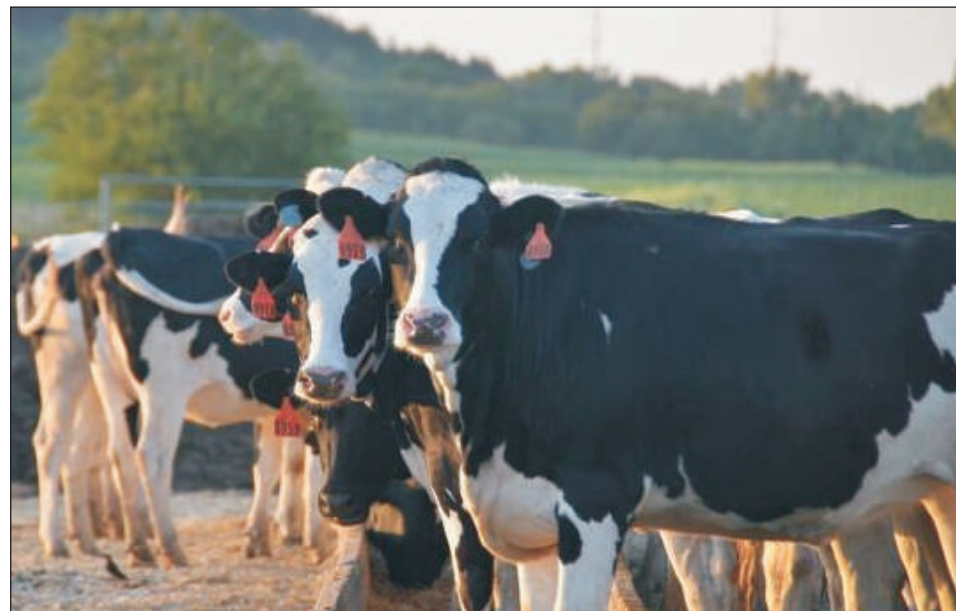
Rusiyada baş verənlər Azərbaycan bazarına bir-başla təsiri ola biləcək proseslərdir. Belə ki, Azərbaycan Rusiyadan böyük həcmdə diri iribuynuzlu heyvan və qoyun idxal edir. Bu heyvanlar bir neçə ay bəslənərək kəsime verilir. Bu ilin 10 ayında Rusiyadan 35 552 diri iribuynuzlu heyvan, 98 152 baş qoyun gətirilib. Gürcüstandan isə 32 235 baş iribuynuzlu heyvan, 214 191 baş diri qoyun alınıb.

Son illərdə intensivləşən bu proses bilavasitə

Azərbaycanda heyvan sayının kəskin azalması, ət tələbatının ödənməsində problemlərin yaşanması ilə bağlıdır. Rəsmilər bildirirlər ki, cins olmayan mal-qaranın, xırda buynuzlu heyvanların sayının azalması cins tərkibin gənişlənməsi ilə müşayiət olunur və bu, müsbət tendensiya. Çünki dövlət cins tərkibli intensiv fermerlərin yaradılmasını stimullaşdırır. Bu sahəyə 3 istiqamətdə dəstək verir. Birincisi, intensiv fermaları qurmaq üçün cins mallar və

Rusiya diri heyvan ixracını dayandırır - Azərbaycana təsirsiz ötüşməyəcək

Şimal qonşu mal əti idxalını rüsumdan azad etdi; ölkəmizdə ətin qiymətinin kəskin bahalaşması baş verə bilər

zəruri avadanlıqlar fermerlərə 60 faiz güzəştə satılır. İkinci dəstək, süni mayalanma sisteminin qurulmasıdır. Burada iki istiqamət var: birincisi, dövlət süni mayalanma üçün texnologiyaları yaradır, ikincisi, süni mayalanma yolu ilə əldə edilən hər buzova görə fermerə 100 manat subsidiya ödənilir. Heyvandarlığa üçüncü dəstək mexanizmi bütün növ sənaye yemlərinin idxalının, satışının ƏDV-dən azad olunmasıdır. Bundan əlavə, bir sıra bitkiçilik sahələri üçün verilən subsidiya ilə heyvandarlıq sahəsi üçün əlverişli şərtlər formalaşdırılır. Məsələn, arpa, soya, qarğıdalı və sair heyvandarlıqda yem kimi istifadə olunan bitkilərin əkinə subsidiyalaşdırılır. Bu da heyvandarlıq üçün dəstək mexanizmi hesab oluna bilər.

Rəsmilər onu da qeyd edirlər ki, Azərbaycanda heyvandarlığa dövlət dəstəyi sırf məhsuldarlığın artırılması, intensiv ferma modelinə keçidin stimullaşdırılmasına yönəlib. Lakin proses çox ləng gedir, intensiv ferma təsərrüfatlarının saydakı artım ölkədə ətə olan tələbatın artım sürətindən qat-qat aşağıdır. Rəsmi statistikaya görə, ölkə üzrə illik adambaşına ət və ət məhsulları istehlakı 42 kiloqrama yaxınlaşır. Bu istehlakın tərkibində ən yüksək paya 16 kq ilə mal

əti sahibdir. Qoyun və keçi əti istehlakı adambaşına 9 kq, quş əti istehlakı isə 15,4 kq civarındadır. Əhali sayının da artımını nəzərə alsaq, Azərbaycanda ət istehsalının artan tələbatı qarşılamaq üçün sürətlə çoxaldılması gerekir. Lakin 2015-ci il devalvasiyalarından sonra kənd təsərrüfatında ağırlıq bitkiçiliyin üzərinə salınıb. Heyvandarlıq sektorunun istifadəsində olan yüz minlərlə hektar otlaq-qışlaq sahələri əkin altına salınıb. Otlar və qışlaq yerlərindən məhrum olan heyvandarlar məcburən təsərrüfatlarını kiçiltməli olublar. Ölkədə mal-qara, qoyun-keçi sayının sürətlə azalması da məhz bununla bağlıdır.

Azalan heyvan sayı isə idxalla əvəzlənir. Rəsmi statistikadan aydın olur ki, bu ilin ötən dövründə diri heyvan idxalında çox böyük artım var. Belə ki, bu ilin yanvar-oktyabrında ölkəyə 43 milyon 612,39 min dollarlıq 71 522 baş kəsim məqsədli iribuynuzlu heyvan idxal olunub. Qoyun idxalı isə 24 milyon 211,03 min dollar dəyərlə 312 min 933 baş təşkil edib. Ötən ilin eyni dövründə idxal müvafiq olaraq 17 milyon 546,54 min dollarlıq 32 564 baş, 13 milyon 823,73 min dollarlıq 167 min 967 baş təşkil etmişdi. Bu isə diri mal-qara idxalının dəyər ifadəsində 2,5 dəfə, say baxımından 2,2 dəfədən

çox, diri qoyun idxalının isə müvafiq olaraq 1,8 dəfədən və 1,9 dəfədən çox artması deməkdir. Göründüyü kimi, ölkədə qoyun sayının azalması diri qoyun idxalının artımı ilə eyni gedir. Bu isə intensiv ferma təsərrüfatına keçid iddialarının reallığı əks etdirmədiyini göstərir.

Məhz yerli mal-qara tələbatı təmin etmədiyi üçün artıq ölkəyə mal ətinin idxalı da sürətlə artır. Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına əsasən bu ilin 10 ayında mal əti (təzə və dondurulmuş) idxalı 6 196,40 ton təşkil edib. Buna 24 milyon 838,92 min dollar vəsait sərf edilib. Ötən ilin eyni dövründə mal əti idxalımız 14 milyon 242,36 min dollar dəyərində 3 167,52 ton olmuşdu. Beləliklə, mal əti idxalında çəki ifadəsində 2 dəfəyə yaxın, dəyər ifadəsində isə 75 faizə yaxın artım var.

Mal ətinin 3114,83 tonu Ukraynadan, 841,62 tonu Belarusdan, 1445,59 tonu Hindistandan, 630,25 tonu Braziliyadan, qalanı digər ölkələrdən gətirilib.

Statistikadan da aydın görünür ki, məhz xaricdən gətirilən diri heyvanların hesabına Azərbaycanda heyvandarlıq məhsulları istehsalında artım baş verir. Statistika Komitəsinin məlumatına əsasən bu ilin 11 ayında əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə kənd təsərrüfatının istehsalı 3,1 faiz, o cümlədən heyvan-

darlıq məhsulları üzrə 3,3 faiz, bitkiçilik məhsulları üzrə isə 2,8 faiz artıb. 2023-cü ilin yanvar-noyabr aylarında quş əti də daxil olmaqla diri çəkiddə 538,2 min ton ət istehsal olunub. 2022-ci ilin müvafiq dövrünə nisbətən ət istehsalı 3,1 faiz artıb.

Təhlükəli tendensiyalardan biri budur ki, cari ilin birinci yarısında diri heyvan idxalında qiymətlərin ciddi şəkildə azalması baş versə də, iyuldan etibarən bu, kəskin bahalaşma ilə əvəz olunub. Belə ki, 2023-cü ilin yanvar-oktyabrında diri iribuynuzlu heyvanın 1 başı 609,7 dollara idxal olunub. Halbuki yanvar-iyunda bu göstərici 389,7 dollar, ötən ilin eyni dövründə 538,8 dollara bərabər olub.

İdxal olunan qoyunların qiymətində isə azalma davam edir: bu ilin 10 ayında 1 qoyun 77,3 dollara, 6 ayda 87,7 dollara, ötən ilin 10 ayında isə 82,3 dollara alınıb. Lakin bu ucuzlaşmanı biz pərakəndə ət satışında hələ də görmürük. Əksinə, qiymətlər artmağa davam edir.

BMT Ərzaq və Kənd Təsərrüfatı Təşkilatının hesablamlarına əsasən noyabrda dünya bazarında ətin qiymət indeksi oktyabr ayı ilə müqayisədə 0,4 faiz, keçən ilin noyabr ayı ilə müqayisədə isə 2,4 faiz aşağı olub. Bu rəqəmlər quş əti, donuz əti və mal ətinin qiymətlərində cüzi eniş əks etdirir.

Rusiyanın daxili bazarda qiymətləri qorumaq üçün yaxın vaxtlarda diri heyvan ixracını dayandırması gözlənilir. Bu ilin 11 ayında Rusiyanın diri iribuynuzlu heyvan ixracı 90 min baş olub. Onun 35,5 mini Azərbaycana reallaşmış. Bu idxalın dayanması Azərbaycanda mal əti qiymətlərinin kəskin bahalaşmasını qaçılmaz edə bilər. Çünki Gürcüstanın ixrac potensialı Azərbaycanın tələbatını tam təmin etməyə imkan vermir...

□ **Dünya SAKİT,**
"Yeni Müsavat"

Dekabrın 7-də elan edilən növbədənəkar prezident seçki ilə bağlı imzatoqlama kampaniyası davam edir. Bəzi partiyalar prosesi yekunlaşdırsalar da, bəzi partiyalar hələ ki, imzatoqlama kampaniyası ilə əlaqədar son nəticəni açıqlamayıblar.

İndiyədək yalnız YAP öz namizədi İlham Əliyevin müdafiəsi üçün topladığı 50 min seçki imzasını Seçki Məcəlləsinin 58.1-ci maddəsinə əsasən tələb olunan digər sənədlərlə birlikdə dekabrın 26-da MSK-ya təqdim edib. Yeni Azərbaycan Partiyasının (YAP) İdarə Heyətinin dekabrın 28-də keçirilən iclasında bildirilib ki, YAP İdarə Heyətinin üzvü, Milli Məclisin deputatı Kamal Cəfərov Mərkəzi Seçki Komissiyasında məşvərətçi səs hüquqlu üzv, YAP İdarə Heyətinin üzvü, Milli Məclisin deputatı Rauf Əliyev isə MSK-nın iclaslarını müşahidə edəcək şəxs təyin edilib. Bundan əlavə, səsvermə günündə də seçki komissiyalarında, səsvermə günü Azərbaycan Respublikasının bütün ərazisində müşahidə aparacaq şəxslərin, eləcə də səsvermə günü məntəqə seçki komissiyalarında müşahidə aparacaq şəxslərin və dairə və məntəqə seçki komissiyaları üzrə məşvərətçi səs hüquqlu üzvlərin təyin edilməsi barədə qərar qəbul olunub.

Böyük Azərbaycan Partiyasının sədri Elşad Musayev "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, imzatoqlama kampaniyası tamamlanıb. Partiya sədri qəzetimizə açıqlamasında dəqiq rəqəm deməyə də, müəyyən edilmiş həddin keçildiyini qeyd etdi: "İmzatoqlama kampaniyası uğurla tamamlandı. 40 mindən çox imza topladıq. Yoxlama prosesi başlayıb. Hazırlıq davam edir. Maliyyə hesabatı hazırlamaq lazımdır. MSK-a təqdim etmək üçün sənədləşmə işləri davam edir".

Milli Cəbhə Partiyasının prezidentliyə namizədi Razi Nurullayev qəzetimizə açıqlamasında qeyd etdi ki, imzatoqlama kampaniyası demək olar ki, yekunlaşıb: "Hazırda yoxlama prosesi gedir. Düşünürəm ki, proses yekunlaşmaq üzrədir. Ümid edirəm ki, bir neçə günə MSK-a təqdim edə biləcəyik. Biz də 50 min imza toplamışıq. 40 mindən bir qədər çox imza yoxlanıb. Yoxlama prosesi davam etdiyi üçün neçə imzanın qeydiyyata alınacağını deyə bilmirəm. Yekun nəticə bəlli olanda mediaya açıqlama verəcəyik".

Böyük Quruluş Partiyasının prezidentliyə namizədi Fazil Mustafa hazırlıq prosesinə bağlı "Yeni Müsavat"a açıqlama verdi: "Təxminən, 44 min imza toplamışıq. Hər hansı problemimiz yoxdur.

Prezidentliyə iddiaçıların 40 minlik sınağı - hamı aşı biləcəkmiki...

Xaricdə yaşayan azərbaycanlıların öz seçki hüquqlarından istifadə etməsi üçün səfirliklər fəaliyyətə başlayıb

Bütün zəruri sənədlər hazırlanıb. Sənədlərimizi təhvil vermişik".

Prezidentliyə namizədliyi müstəqil olaraq özü tərəfindən irəli sürülən Arzuman Abdulkərimovun namizədliyi Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən təsdiqləndikdən sonra Seçki Qərargahı formalaşdırılıb. Mübariz Göyüşlü Seçki Qərargahının sədri təyin edilib. Mübariz Göyüşlünün məlumatına görə, 27 dekabrda MSK-dan imza və rəqələri götürülüb. O bildirib ki, 60 dairə üzrə imza toplanılmasına başlayıblar. M.Göyüşlü imzaları vaxtında toplayıb onu MSK-ya təqdim edəcəklərini açıqlayıb. Namizədin MSK-dakı səlahiyyətli nümayəndəsi kimi İlqar İlkin (Bayraməliyev), maliyyə məsələləri üzrə səlahiyyətli nümayəndə kimi isə Elnur Məmmədli təsdiq ediliblər.

O ki qaldı seçkini müşahidə edəcək missiyanın fəaliyyətinə, ATƏT-in Demokratik Təsisat və İnsan Haqları bürosunun (DTİHB) Azərbaycanda keçiriləcək növbədənəkar prezident seçkisini müşahidə edəcək missiyanın rəhbəri İohan Mörfi mətbuat konfransında deyib ki, Azərbaycan hökumətinin dəvəti ilə seçkini müşahidə missiyası Azərbaycanda fəaliyyətə başlayır. APA xəbər verir ki, ATƏT/DTİHB Azərbaycanda indiyə qədər 12 seçki monitorinq missiyası həyata keçirib, sonuncu missiya isə 2020-ci ildə olub: "Biz XİN-də missiyanızı təqdim etməklə bağlı görüşlər keçirmişik. ATƏT-ə üzv 57 ölkənin öhdəlikləri var ki, bunlar təməl azadlıqlar, insan haqları ilə bağlıdır. Hər bir üzv ölkə eyni zamanda, seçki prosesini müşahidə etmək üçün DTİHB-ni dəvət etmək öhdəliyi var".

İohan Mörfi qeyd edib ki, missiya 11 beynəlxalq ekspertdən ibarətdir və bu ekspertlər 9 ölkədən gəlib: "Əsas komanda Bakıda yerləşir və növbəti 8 həftə üçün biz Bakıda müvəqqəti ofisimizi qurmuşuq. Bizim komanda regionlara səfər edəcək. Yanvarın 3-də isə 26 uzunmüddətli müşahidəçi ölkəyə gələcək və onlar əsas komandadan təlimat aldıqdan sonra regionlara səfər edəcəklər. Onlar 2 müşahidəçidən ibarət komandalar şəklində işləyəcək və prosesə hazırlığı izləyəcəklər".

İohan Mörfi onu da qeyd edib ki, seçki günündə müşahidə üçün isə onlar 280 qısamüddətli müşahidəçi üçün sorğu veriblər: "Onlar seçki günü ölkənin bütün nöqtələrində seçki prosesini müşahidə edəcək. Müşahidə missiyalarımızı qəbul olunmuş müşahidə metodologiyasına uyğun aparırıq. Bizi seçkinin nəticəsi deyil, onun keçirilməsi qayğılandırır. Bizim rolumuz nəzarət, kömək və ya müdaxilə etmək deyil, biz prosesi izləyirik və bununla bağlı hesabat dərc edirik".

O deyib ki, seçkidən 2 həftə əvvəl missiya aralıq hesabatını dərc edəcək. Missiya rəhbəri əlavə edib ki, onlar prosesə hazırlığı, seçki mühi-

tin, medianı və eyni zamanda, sosial mediadakı proseslə bağlı vəziyyəti müşahidə edəcəklər: "Biz mediaya açıq olacağıq və işimizi şəffaf şəkildə aparacağıq".

Eyni zamanda Azərbaycanda fevralın 7-də keçiriləcək növbədənəkar Prezident seçkiləsinin monitorinqini keçirəcək QHT koalisiyası yaradılıb. Bildirilib ki, D.Əliyevə adına Qadın Hüquqlarının Müdafiəsi İB-nin sədri Novella Cəfərova, İnsan Hüquqları və Qanunçuluğun Müdafiəsi İB-nin sədri Səidə Qocamanlı, Beynəlxalq İnsan Hüquqları Təşkilatının Azərbaycan bölməsinin sədri Səadət Bənənyarlı 2024-cü il fevralın 7-də Azərbaycan Respublikasında keçiriləcək növbədənəkar prezident seçkilərinin monitorinqini həyata keçirmək məqsədi ilə "Mənim Səsim" Seçki-Monitorinq Koalisiyasını təsis ediblər.

"Koalisiyanın işində tanınmış ekspert və politoloqlardan ibarət qrup, peşəkar müşahidəçilər komandamız fəaliyyət göstərəcək. Koalisiya seçkinin bütün mərhələlərinin monitorinqini apararaq aralıq, seçki günü və yekun hesabatlar hazırlayıb ictimaiyyətə təqdim edəcək" - deyə koalisiyanın bəyanatında bildirilib.

Azərbaycan XİN də növbədənəkar prezident seçki ilə bağlı öz üzərinə düşən işləri görməyə başlayıb. Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov nazirliyin ilin yekununa dair hesabat brifinqində çıxışı zamanı

deyib ki, xaricdə yaşayan azərbaycanlıların öz seçki hüquqlarından istifadə etməsi üçün səfirliklər fəaliyyətə başlayıb: "Azərbaycanlılarına öz seçki hüququnun icrası üçün lazımı şərait yaradılıb. Seçkilər üçün beynəlxalq təşkilatların monitorinq qruplarının gəlməsi üçün biz beynəlxalq təşkilatlarla işləyirik. Artıq ilk qruplar gəlib", deyə nazir qeyd edib.

Yeri gəlmişkən, Azərbaycan XİN-in Prezident seçkiləri ilə bağlı dəvət göndərirdiyi beynəlxalq təşkilatların adları məlum olub. Bildirilib ki, bey-

nəlxalq təşkilatlara dəvət məqsədilə Xarici İşlər Nazirliyi tərəfindən Avropada Təhlükəsizlik və Əməkdaşlıq Təşkilatının (ATƏT) Demokratik Təsisatlar və İnsan Hüquqları Bürosu, Müstəqil Dövlətlər Birliyi, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı, Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatı, Demokratiya və İqtisadi İnkişaf naminə Təşkilat (GUAM), Türk Dövlətləri Təşkilatı və Qoşulmama Hərəkatının Gənclər Təşkilatına müvafiq notalar göndərilib.

□ **Nigar HƏSƏNLİ,**
"Yeni Müsavat"

2024-cü il üzrə iqtisadi artım proqnozu açıqlandı

2024-cü ildə Azərbaycanda real ÜDM-in real artımı 2.4% olmaqla 118.4 milyard manat olacaq.

"APA-Economics" Maliyyə Nazirliyinə istinadən xəbər verir ki, növbəti ildə qeyri-neft ÜDM-in isə 4.6% artaraq 84.2 milyard manata çatacağı proqnozlaşdırılır.

Qeyd edək ki, Azərbaycan Mərkəzi Bankı (AMB) isə 2024-cü ildə ölkədə real iqtisadi artım tempinin 3-3,5%, o cümlədən qeyri-neft-qaz sektorunda 5-5,5% civarında olmasını proqnozlaşdırır.

Azərbaycanla Rumıniya arasında ticarət dövriyyəsi 620 mln. dolları ötüb

2023-cü ilin yanvar-noyabr aylarında Azərbaycan və Rumıniya arasında ticarət dövriyyəsi 622 milyon 239 min dollar təşkil edib ki, bu da 2022-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 37% çoxdur.

"APA-Economics" Dövlət Gömrük Komitəsinə istinadən xəbər verir ki, hesabat dövründə Azərbaycandan Rumıniyaya ixracın həcmi 2022-ci ilin ilk 11 ayı ilə müqayisədə 45.3% artaraq 561 milyon 748 min dollar bərabər olub. Eyni dövrdə Rumıniyadan Azərbaycana ixracın həcmi isə 10.2% azalaraq 60 milyon 491 min dollar təşkil edib.

Qeyd edək ki, cari ilin ilk 11 ayı ərzində Azərbaycandan Rumıniyaya 40 milyon dollar dəyərində qeyri-neft məhsulları ixrac edilib.

Xatırladaq ki, bu dövrdə Azərbaycanın xarici ticarət dövriyyəsinin həcmi 47.3 milyard dollar təşkil edib.

Xəbər verildiyi kimi, dekabrın 27-də İrəvanda səfərdə olan İran baş diplomatı Hüseyn Əmir Abdullahian gələn ilin əvvəlində Təbrizdə Ermənistan konsulluğunun açılacağını anons edib. Bunu o, erməni həmkarı Ararat Mirzəyanla keçirdiyi mətbuat konfransında bildirib. “Ümid edirik ki, yeni ilin ilk günlərində həmkarımın mən Təbrizdə baş konsulluğu açacağıq”, - Abdullahian vurğulayıb.

Bəs Təbriz əhli Ermənistan konsulluğunu istəyirmi?

Suallardan biri də bu: Azərbaycanın Tehrandakı səfirliyi bağlı olduğu, rəsmi Tehran hələ də terrorçunu cəzalandırmadığı halda İranın Ermənistanı bu reveransı nədən xəbər verir?

Dünya Azərbaycanlıları Konqresinin sədri, deputat Sabir Rüstəmxanlı mövzu ilə bağlı “Yeni Müsavat”-a dedi ki, İran fars rejimi öz mahiyyəti ilə Ermənistanın terrorçu rejimindən çox da fərqlənmir: “İndi bir-birlərinin həvəsinə düşüblər, Qafanda səfirlik açırlar. Rusiya, Fransa, İran. Cəmi orada 5-10 min adam yaşayır. Bu qədər konsulluq kimsə, nəyə lazımdır. İran üstəlik Təbrizdə Ermənistan üçün konsulluq açır. Təəssüf ki, bizim millətimizin ixtiyarı əlində deyil. Cənubi Azərbaycan üzərindən silah daşınırdı. Camaat nə etdi, məşini yandırmıqdan başqa bir şey edə bilmədilər. Ola bilsin konsulluq olacaq, amma bu vəziyyəti dəyişməz. Təbrizdə ölkəmizə düşmən ölkələrin neçə konsulluğu açılib. İranın taleyi, qədəri məlumdur, güneylilər heç birini onlara bağışlamayacaq”.

Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin Güney Azərbaycan Şöbəsinin rəhbəri Sayman Aruz da mövzu ilə bağlı “Yeni Müsavat”-a fikirlərini açıqladı. O dedi ki, Cənubi Azərbaycan əhli II Qarabağ müharibəsində öz münasibətini keçid məntəqəsində bildirdi: “Cənubi, Şimali Azərbaycan yoxdur. O taylı-bu taylı Azər-

Təbriz Ermənistan konsulluğuna qarşı - Güney və Quzeydən etirazlar

Güneylilər hesab edirlər ki, belə bir addım atılarsa, İranın siyasi hakimiyyətinin sonu daha da sürətlənəcək

baycan vahid ideologiyaya, bayrağa dövlətə xidmət edən xalqdır. Cənubi azərbaycanlılar Ermənistanın Təbrizdə açılacaq konsulluq məsələsi ilə razı deyillər, heç vaxt da razı olmayacaqlar. Mən belə hesab edirəm ki, bu sadəcə olaraq Azərbaycanı təzyiq vasitəsi kimi İran molla hakimiyyəti tərəfindən istifadə olunan oyundur. Hər ikisi Azərbaycan torpağıdır, Qafan da, Təbriz də. Farslarla ermənilərin həyasızlığına baxın ki, Azərbaycanın iki tarixi torpaqlarında Azərbaycana qarşı bu qədər kirli, siyasi, mərkli oyunlar oynamaqdadırlar. Bunlar görünür

unudurlar ki, hər ikisi Azərbaycan torpağındadırlar. İranın Azərbaycana qarşı dostluq münasibəti ilə qətiyyətə razı deyiləm. Çünki oradakı dövlətin xəmirini, kökünü yaxşı bilərəm. Onların bütün dövlətçilik təfəkkürü anti-türk təbliğatı əsasında formalaşıb. Müvəqqəti olaraq üzümüzə gülmeəkləri o demək deyil ki, bizimlə hər hansı razılığa, barışa yaxınlaşa bilərlər. Onların “ögey bacılığı” ermənilərdir. Bir süfrədə, bir kasadadırlar. Azərbaycan xalqı da bu məsələ ilə bağlı həmrəy, oyaq olma-

lıdırlar. Biz düşmənlərimizi tarixi torpaqlarımızdan uzaqlaşdırmaq üçün hamımız dəmir yumruq ətrafında birləşməliyik. Başqa yolumuz yoxdur”.

S.Aruz onu da əlavə edib ki, İranın bu oyunu sona qədər getməyəcək: “Çünki Cənubi azərbaycanlılar bu məsələ ilə bağlı münasibətlərini artıq ortaya qoyublar. Sosial şəbəkələrdə də bu aydın görünür, hamısı buna qarşı çıxırlar. Elə bir addım atılarsa, İranın siyasi hakimiyyətinin sonu daha da sürətlənəcək. Belə görünür ki, İran siyasi çöküşü o dərəcədə sürətlən-

cək ki, Cənubi Azərbaycan həm fars-molla hakimiyyəti ilə, həm də ermənipərəst dairelərlə öz hesab-kitabını dəqiqləşdirəcək. Mən bunu İranın siyasi intiharı adlandırırdım. Çünki Azərbaycanın gözü qarşısında düşmənlərə nə yer, nə də torpaq var”.

“İran Qafanda konsulluq açdığına görə, Tehran da Ermənistan Təbrizdə konsulluq xidməti açmağa şərait yaradıb”. Bu fikirləri isə siyasi şərhçi Elxan Şahinoğlu deyib. Onun sözlərinə görə, Azərbaycan Təbrizdə konsulluq açmaq üçün təxminən 12 il Tehranın icazəsini gözləməli oldu: “Müxtəlif bəhanələr gətirilirdi. Ermənistan üçün isə İranda bütün qapılar açıqdır. Azərbaycanlıların şəhəri olan Təbrizdə Ermənistan konsulluğunun açılmasının Tehran və İrəvan üçün siyasi əhəmiyyəti var. Hər ikisi bölgədə azərbaycanlıların mövqelərini güclənməsinə qarşıdır və bu mövzuda əməkdaşlıqlarını davam etdirirlər”.

Güney Azərbaycan Cümhuriyyət Partiyasının media təmsilçisi Bəriş Bozqurd isə (axar.az) bildirib ki, İranın illərdir yürütdüyü anti-azərbaycan siyasətinə toxunub: “Təbrizdə Ermənistan konsulluğunun açılması qərarı bu təxribatların növbəti nümunəsidir. Özünü şiə və

müsəlman adlandırmasına baxmayaraq, İkinci Qarabağ müharibəsində də Azərbaycanın deyil, Ermənistanın yanında oldu. Bu, Güney Azərbaycanda narahatlıq yaratdı. İranın belə siyasətinə qarşı güneylilər küçələrə çıxıb, öz etirazını bildirdi. İndi də İranın atdığı son addım istər xalq, istərsə də sosial mediada kəskin etiraz yaradıb. Güney Azərbaycanın siyasi təşkilatı olaraq belə bir işin olmasına qarşıyırıq. Buna var gücümüzle etirazımızı bildiririk. Çünki bütün İran ərazisində olan ermənilərin sayı 20-25 min arasındadır. Bu rəqəmlərin özü də şübhəlidir. Ola bilsin ki, daha azdır. Şərqi Azərbaycanda yaşayan erməni əhalisinin dəqiq sayına isə rast gələ bilmədim. Ermənilər, əsasən Tehran və İsfahanda yaşayır. Şərqi Azərbaycanda isə sayları o qədər deyil ki, Təbrizdə onlar üçün konsulluq yaradılsın. Biz yaxşı başa düşürük ki, bu siyasət Azərbaycanın bütövlüyünə qarşıdır. Buna isə təəccüblənmirik, İranın ənənəvi siyasəti həmişə bu cür olub. Bu addım, eyni zamanda Milli Hərəkətdə qarşı psixoloji təzyiqdir. Bununla da bizə qarşı savaş açdığını göstərir”.

□ **Afaq MİRAYIQ,**
“Yeni Müsavat”

İran təhlükəli nöqtəyə yaxınlaşır - 4 ölkə dərhal təpki verdi

ABŞ, Fransa, Almaniya və Böyük Britaniya hesab edib ki, İranın uranı zənginləşdirməsi sürətinin artırılması mülki sahədə heç bir məqsədlə izah oluna bilməz.

4 ölkənin birgə bəyanatını ABŞ Dövlət Departamenti ya-

yıb.

Britaniya, ABŞ, Fransa və Almaniya rəsmiləri bildirirlər ki, Atom Enerjisi üzrə Beynəlxalq Agentliyin (AEBA) hesabatında yer alan məlumatlar İranın zənginləşdirilmiş uran istehsalını 3 dəfə artıraraq 60

faizə çatdıracağını göstərir.

“Biz İranın davam edən nüvə proqramının bir hissəsi olan bu hərəkətləri qınayırıq”, - birgə bəyanatda vurğulanır.

Sənədin müəllifləri qeyd edirlər ki, İranın yüksək həcmdə zənginləşdirilmiş

uran istehsalının mülki sahədə heç bir inandırıcı əsası yoxdur:

“Bu qərar İranın regional kontekstdə gərginliyi azaltmaq istəmədiyini və məsuliyyətsiz davranış nümayiş etdirdiyini göstərir”.

Müəlliflərin fikrincə, Tehran nüvə proqramının dinc xarakter daşdığını təsdiq edə bilməsi üçün AEBA ilə tam və şəffaf əməkdaşlıq etməlidir.

“Röyter” agentliyi yazır ki, İran uranın zənginləşdirmə dərəcəsini 60 faizə - ayda 3 kq-dan 9 kq-a çatdırıb. AEBA-nın məlumatına görə, noyabrın sonundan etibarən Tehran zənginləşdirmə səviyyəsini artırmağa başlayıb. Söhbət Natanz və Fordoda yerləşən iki nüvə obyektindən gedir.

Beynəlxalq qurumun noyabr hesabatında qeyd olunur ki, İranın zənginləşdirilmiş uranı 60 faiz təşkil edir, daha da zənginləşdirilsə, üç atom bombası hazırlamaq üçün kifayət edər. AEBA-nın təsnifatı-

Rusiyada 130 min nəfər hərbi xidmətə çağırılıb

Rusiya Müdafiə Nazirliyi hərbi xidmətə payız çağırışının başa çatdığını elan edib.

APA-nın Moskva müxbiri xəbər verir ki, Rusiya MN payız çağırışı zamanı 130 min nəfərin hərbi xidmətə çağırıldığını açıqlayıb.

Qeyd edək ki, ötən günlərdə Rusiya ordusunda xidmət edən müqaviləli hərbiçilərin sayı da açıqlanmışdı. Ukrayna müharibəsi başlayandan bəri ilk dəfə olaraq Rusiya silahlı qüvvələrində müqaviləli hərbiçilərin sayını açıqlamışdı. Rusiya MN-nin “Ordu rəqəmlərdə-2023” materialında qeyd olunmuşdu ki, ümumilikdə, 640 mindən çox insan müqavilə əsasında hazırda Rusiya ordusunda xidmət edir.

na görə, nüvə silahı istehsal etmək üçün uranı 90 faizə qədər zənginləşdirmək lazımdır,

atom bombası üçün nəzəri cəhətdən 42 kq-a yaxın material kifayətdir. (Teleqraf.com)

Deputat, Milli Məclisin Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin sədr müavini, BAXCP sədri Qüdrət Həsənzadə "Yeni Müsavat"a geniş müsahibə verib.

- Qüdrət bəy, bir neçə gün əvvəl Rusiyaya səfər etmişdiniz. Deyəsən, son illərdə ilk səfər idi, eləmi?

- Mənim, ümumiyyətlə, deputat kimi bundan öncə Rusiyaya səfərim olmamışdı.

- Maraqlıdır, Rusiyanı necə gördünüz? Mühəribə aparan bir ölkədən hansı təəsüratlarla qayıtdınız?

- Rusiya çox böyük və Azərbaycan üçün də vaz keçilməsi mümkün olmayan bir ölkədir. Ona görə ki, həm bizim böyük qonşumuzdur, həm çox ciddi ticari, iqtisadi, humanitar və sair sahələrdə əlaqələrimiz var, orada 2 milyon azərbaycanlı yaşayır. Rusiya gənclərimiz üçün əmək, fermerlərimiz üçün kənd təsərrüfatı məhsulları bazarıdır. Oradakı azərbaycanlıların göndərdiyi pul Azərbaycanda sosial gərginliyin yaranmamasında əhəmiyyətli rol oynayır. Biz Rusiya ilə MDB çərçivəsində də əməkdaşlıq edirik. Elə səfər də onunla bağlı idi. "MDB ölkələrinin parlamentlərə əməkdaşlığında siyasi partiyaların və fraksiyaların rolu" mövzusunda 4-cü konfrans keçirildi. Mən və YAP üzvü Nizami Səfərov Milli Məclisi təmsil edirdik. Bundan əvvəlki konfranslara YAP-la yanaşı, parlamentdə təmsil olunan digər partiyalar qatılmışdı. Bu dəfə mənə nümayəndə heyətinin tərkibinə daxil etmişdilər. Konfransda çıxış etdim və bildirdim ki, biz tarixi əlaqələrimizi nəzərə alaraq daha sıx əməkdaşlığın tərəfdarıyıq, amma bu əməkdaşlıq dövlətlərin ərazi bütövlüyü və suverenliyinə qarşılıqlı hörmət əsasında olmalıdır. MDB dövlətləri xarici siyasət, təhlükəsizlik məsələlərində bir-birinin maraqlarını mütləq nəzərə almalıdırlar. Bundan başqa, digər üzv ölkələrdən gəlmiş nümayəndələrlə səmimi söhbət etmək imkanımız oldu.

- Ermənilərlə necə, təmas oldumu?

- Ermənilər gəlmişdilər, amma heç bir təmasımlar olmadı. Konfransda da qarşılıqlı olaraq bir-birimizin ünvanına nəse demədik. Mən çıxışında onu da bildirdim ki, tək səfər siyasi partiyalar yox, MDB ölkələri çərçivəsində vətəndaş cəmiyyəti nümayəndələrinin və jurnalistlərin də bir-biri ilə görüşü ümumi işin xeyrinə olardı. İşçi qrupların görüşündə onu da vurğuladım ki, insan haqları mövzusunda əməkdaşlıq, yaxud konfrans keçirə bilərik. Əgər belə bir konfrans olarsa, Rusiyadakı əməkdaşların hüquqları məsələsini gündəmə gətirə bilərik. Bir çox hallarda onların hüquqlarının pozulması barədə informasiyalar yayılır.

- Rusiya mühəribə aparan ölkəyə bənzəyirdimi?

- Restorantlarda gənclər yeyib-İçirdilər. Moskvada, əlbəttə, mühəribə əhval-ruhiyyəsi qətiyyətlə hiss olunmurdu. Amma avtomobillə keçəndə gördüm ki, yolun kənarında bir

"Mən ölkənin gələcəyinə səs verəcəyəm" - BAXCP sədrindən ilgincliklər

Qüdrət Həsənzadə: "Moskvada mühəribə əhval-ruhiyyəsi qətiyyətlə hiss olunmurdu"

"Biz insanlara çağırış edirik: evinizdə oturmayın..."

nəfər dayanıb, əlində plakat, mühəribəyə könüllüləri cəlb etmək üçün. Yaxınlıqda səfərbərlik yeri var idi.

Səfərin ilk günü naməlum əsgərin məzarı önünə gül qoyduq. Mənim atam da İkinci Dünya müharibəsində iştirak edib, ikinci dərəcəli əlil olub. Əmim isə mühəribədən qayıtmayıb, onun dəfn yerini də tapa bilməmişik. Həm də fikirləşirdim ki, o abidə qarşısına gül qoymaqla bütün mühəribə qurbanları ilə yanaşı əməmi, fəzizmə qarşı mühəribədə həyatını itirmiş soydaşlarımızı yad edirəm.

- 2018-ci ildəki növbədən-kənar seçkilərdə iştirakınız təbii qarşılanırdı. Amma bu dəfə Zəfər qazanmış liderlə mübarizəyə qərar vermişiniz. Bu mənada tərəddüdünüz olmadı ki?

- Sözü doğrusu, əlbəttə, tərəddüd var idi. Azərbaycan 44 günlük savaşda elə bir möhtəşəm uğura imza atıb ki, bunu sözlə ifadə etmək çox çətindir. Mən səmimi deyirəm, bizim insanlarımızın bir çoxu hələ də qələbənin möhtəşəmliyini tam görə bilmir. Qələbə çoxlarımız üçün o qədər əlçatmaz, çətin bir hədəf kimi görünürdü ki, buna qısa zaman keçməyində, az itkilərlə nail olmağımız sanki insanları şok edib. Açıq deyirəm, hər şəhid bizim üçün həm ağır itkidir, Allah onların ruhunu şad eləsin, onlar adlarını Azərbaycanın tarixinə qızıl hərflərlə yazıblar. Birinci Qarabağ müharibəsində biz 11 min şəhid vermişdik, amma 20 faiz torpaq itirmişdik.

Ölkənin işğaldakı ərazisinin 20 faizini azad etmək üçün 3 min şəhid verdik. Bunu müqayisə edəndə, insanlarımız tarixi uğurumuzu asan əldə olunan qələbə kimi gördülər. Sözsüz ki, bu uğurda, böyük dağıntıların, az itkilərlə əldə olunan qələbədə prezidentin payı olduqca böyükdür. Ona görə insanlarımız prezidentin rolunu xüsusi qabardır və bu, təəssüf ki, bir çox xarici və daxili düşmənlərimizdə qıyıcı doğurur. Çoxları deyirdilər ki, biz niyə Şuşada dayandıq? Biz Ağdamı, Kəlbəcəri, Laçını mühəribədən, itkisiz azad etdik. Orda Ermənistanın 25 minlik ordusu var idi. O dağlardan, meşəliklərdən 25 min ordunu çıxartmaq üçün döyüşsəydik, itkilərimiz bəlkə də ikiqat artıq olardı. Bu da ikiqat çox ailənin faciəsi olacaqdı. Düşməni müttəfiqlərinin dəstəyindən məhrum etmək, Azərbaycana güclü müttəfiqlər qazandırmaq da sözsüz ki, prezidentin xidmətidir. Mən sizin xidmətinizi görməsəm, qiymətləndirməsəm, mənim də xidmətim qiymətləndirilməyəcək. Prezidentə münasibətdən asılı olmayaraq, müxalifət prezidentin xidmətlərini görməlidir, qiymətini verməlidir, sən prezidentin qələbəsinə qiymət vermirsən, amma istəyirsən ki, başqaları sənə qiymət versin. Bu mənada sizə açıq deyirəm, seçkiyə qatılmaqla bağlı qərar vermək çox çətin oldu.

- Elə isə niyə? Bu qərar hansı zərurətdən irəli gəlir?

- Biz fərqləndik ki, niyə növbədən-kənar seçkilər keçirilir. Fikrimcə, iqtidar da görür ki, bu uğurdan sonra ölkədə ciddi dəyişikliklərə və islahatlara ehtiyac var. Heç bir iqtidar seçkilərə bir ildən bir az artıq vaxt qalmış böyük islahatlara getmir. Amma bir il də oturub gözləməyə vaxt yoxdur. Həm də bölgədə çox ciddi geosiyasi proseslər gedir. Bir ildən sonra regionda vəziyyət necə olacaq, bölgə qan çanağına dönəcək, dönməyəcək, qonşularımızda nələr baş verəcək, burada Nostradamusluq etmək çox çətinidir. Ciddi qərarlar qəbul etməyin zamanı çatıb. Ona görə də ölkənin gələcəyini heç kəs risk altına atmamalıdır. Odur ki, biz növbədən-kənar seçkini də dəstəklədik və islahatların zərurətini nəzərə alıb seçkiyə qatıldık.

- Bəzələrinin seçkiyə hazırlıqsız yaxalanmaları barədə iddialarına münasibətiniz necədir?

- Siyasi partiya həmişə seçkiyə hazır olmalıdır. Tutaq ki, bir ildən sonra seçki olsaydı, nə deyəcəkdiniz? Yaxşı, bu 6 ildə hazırlaşmırsınızsa, bir ildə niyə hazırlaşacaqdınız? Siyasi partiya onsuz da hər gün gündəmdəki mövzularda öz münasibətini bildirməlidir. Nə baş verdi, niyə baş verdi, nə doğrudur, iqtidarı qəbul etdiyi hansı qərar səhvdir, ya düzdür? Seçki dövrü insanlarla təmas baxımından əlavə üstünlük verir. Tutaq ki, ödənişsiz əfər vaxtı verilir, insanlarla canlı ünsiyyət qura bilərsiniz və sair. İndi də informasiya əsridir. Bir zala 50, yaxud 500 nəfəri yığib danışmaq heç nəyi dəyişmir. Həminin əlində mobil telefon var, sən ondan min dəfə artıq effektiv şəkildə sosial şəbəkələrdə insanlara sözünü çatdırmaq imkanına maliksen. Ona görə də hazırlıqsız yaxaladı məsələsini seçki dövründə ölkədə qarşıdurma planlaşdıraraq xarici güclərə münasibətdə söyləmək olar. Amma siyasi partiya niyə hazırlıqsız yaxalanır ki?

- Seçkilərin nəticələri haqda fikriniz maraqlıdır. Ortaya iddia qoymusunuzsa, demək, hədəfləriniz də var, elə deyilmi?

- Bəli. Biz hədəflərimizə çatmaq uğrunda mübarizə aparırıq. Seçkilər yolu ilə hakimiyyətə gəlib ədalətli cəmiyyətə qurmaq istəyirik. Bunun üçün hüquqi dövlət yaratmalı, demokratiyanı inkişaf etdirməliyik. Hakimiyyət hədəfə çatmaq üçün vasitədir. Bizə nə qədər insanın səs verəcəyi artıq ikinci məsələdir. Bizdən

asılı olan odur ki, seçkiyə qatılırsınızsa, dövlətimizin gələcəyi ilə əlaqədar fikirlərimizi xalqa çatdıraraq, həmin fikirləri həyata keçirmək üçün ondan mandat istəyək. Bunun üçün mübarizə aparırıq.

- Axı onu da etiraf edirsiniz ki, rəqib çox güclüdür...

- Bəli, rəqib çox güclüdür. Amma biz siyasi partiya olaraq siyasi sistemin əsas institutuyuy. Siyasi partiya siyasi sistemin inkişafı üçün siyasi proseslərdə aktiv şəkildə iştirak etməlidir. Bax biz siyasi proseslərə qatılıraq. Tutaq ki, xaricdən yönləndirilən marginallaşmış qruplar isə seçkini boykot etdiklərini deyirlər. Aktiv boykot etmirlər, camaata deyirlər ki, oturun evdə! Amma biz insanlara çağırış edirik: evinizdə oturmayın, qutu başına gəlib səs verin! Sizin seçici olaraq ölkəmiz, övladlarınız qarşısında siyasi öhdəliyiniz, məsuliyyətiniz var. Onlar deyirlər ki, seçkidə səsə onsuz da düzgün sayılır və sair. Amma onların dediyi həqiqətə belə vətəndaş gəlib səs verirsə, iqtidar bütün komissiyalarda olan nümayəndələri vasitəsilə bilir ki, hansı namizədə nə qədər səs verildi, xalqın hökumətə münasibəti necədir. İnsanlar çoxluğun prezidentə yenidən etimad göstərəcəyini düşünüb evdə otura bilər. Bu halda xalqın seçkini boykot, iqtidara etiraz etdiyini söyləmək olmaz. Yaxşı, ictimai rəy əhəmiyyətsizdirsə, həmin qrup gecə-gündüz deyir ki, biz 2019-cu ilin yanvarın 19-da "Qələbə" meydanına xeyli etirazçı adam yığıdıq, ondan sonra hökumət xalqa yönəlik müəyyən addımlar atmaq məcburiyyətində qaldı. Bu halda özləri-özlərini təkzib edirlər. Onların dediyi kimi, hakimiyyət insanların narazılığını görüb müəyyən addım atıbsa, deməli, seçki prosesində də xalqın dəyişiklik istəməsinə görməsinin özü çox önəmlidir.

- Hakimiyyətin seçki təmasında rol aldığını iddia edənlərə sözünüz nədir?

- Bəli, Qərbdəki ermənipərəst dairələrin yönləndirdiyi bəlli adamlar belə bir iddia ilə də çıxış edirlər. Əgər onlar mənimlə üzbəüz oturub, polemikaya çıxsalar - bilərəm ki, çıxmazlar. Belə cəsarətləri olsaydı, seçkiyə qatılardılar. Onlardan soruşardım, əgər siz dediyiniz kimdirsə, tamaşanın olması yaxşıdır, olmaması? Tamaşaya baxmağa insanlar gəlir, səhnədəki insanlara baxırlar, onları dinləyirlər. Seçkini tamaşa götürsək, se-

çicilər məntəqəyə gəlib, bülleten atacaqlar, həmçinin təbliğat-təşviqat dövründə fərqli platformaları dinləyəcəklər. Biz ən böyük problemimizi həll etmişik. Amma axı, Azərbaycanda həllini tapmayan çox böyük problemlər var.

- Yəqin ki, seçki platformanızda həmin məsələlər əksini tapacaq. Qısa da olsa, açıqlaya bilərsinizmi?

- İlk namizəddiym qeydə alındığından təbliğata başlaya bilmərəm, amma ölkədə qanunun alliliyinin təmin edilməsi, biznes mühitinin yaxşılaşdırılması, ədliyyə sisteminin islahatlarla, iqtisadiyyatın neftdən asılılığına son qoyulması və iqtisadiyyatın inkişaf etdirilməsi ilə bağlı çox ciddi proqramımız var. Biz Dövlət Neft Fondunun vəsaitlərindən səmərəli istifadəyə, peşəkar ordu quruculuğuna, dövlət idarəetməsinin optimallaşdırılmasına və xərclərin azaldılmasına dair alternativ proqramlarla, yeni - parlamentli respublika modelinə, andlı iclasçılar institutunun tətbiq olunacağı məhkəmə sistemində, proporsional seçki sisteminin tətbiq olunmasına əsaslanan Konstitusiyanın, yerli məmurların yerli seçkilər orqanları qarşısında hesabatlılığının təmin olunması, əhalinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsinə dair təşəbbüslər çıxış edəcəyik. Xalqa, bu ölkənin gələcəyini necə görürük, bununla bağlı müfəssəl, sistemli baxışımızı təqdim edəcəyik. Xarici siyasətimizdə hansı addımlar atılmalıdır, təhlükəsizliyimiz üçün hansı qərarlar qəbul olunmalıdır? Bütün bunlarla bağlı partiyanın ciddi hazırlanmış sənədi var və hazırda üzərində əlavə iş gedir. Bütün bunları seçkidə uğur qazanacağımız halda, yeni konstitusiyaya qəbul olunana qədər formalaşdıracağımız milli birlik hökuməti həyata keçirməyə başlayacağıq.

- Qüdrət bəy, maraqlıdır, siz seçici kimi Qarabağı azad etmiş prezidentə - namizədə səs verəcəksiniz, yoxsa islahatlarla bağlı təkliflər irəli sürən Qüdrət Həsənzadəyə?

- Mən ölkənin gələcəyinə - ədalətə, hüquqa, demokratiyaya səs verəcəyəm. Namizəddiym qeydə alıncaqsa, sözsüz ki, özümə səs verəcəm, dəyişiklik, milli birlik, firavan və təhlükəsiz həyat istəyən seçiciləri də mənə səs verməyə çağıracağam. Qarabağı azad etmiş prezidentin isə adının əbədiləşdirilməsi barədə qanun qəbul olunacaq, bütün sivil ölkələrdə olduğu kimi, dövlətin təhlükəsizliyi ilə əlaqədar bütün vacib sənədlərin surəti ona göndəriləcək, fikirləri öyrəniləcək.

□ **Elşad PAŞASOY, "Yeni Müsavat"**

Him-cimli yeyinti

Zamin Hacı
 zaminhaci@gmail.com

"Bu çevrələri əllə düzəltmək olmazdı, onlar çox idealdır"

(rejissor M.Nayf Şyamalan-ın "İşarələr" filmindən)

İlin axır-uxurunda çox maraqlı korrupsiya xəbəri alındıq, bütün zəhmətkeşlərimiz gülməkdən qarınları cırlana qədər güldülər, buna görə hökumətə yüksək səviyyədə minnətdarlığımızı bildiririk. Həqiqətən, türkün sözü, ilginç yeyintinin üstü açılbır: Azərbaycan Dövlət Pantomima Teatrının kadrlar idarəsinin müvəkkili Aytən Kərimova 332 min manatı mənimsəməkdə ittiham olunur. Sitat: "Ona Cinayət Məcəlləsinin 179.3.2-ci (mənimsəmə-külli miqdarda törədildikdə) maddəsiylə ittiham irəli sürülüb, barəsində həbsə alternativ qətimkan tədbiri seçilib. İş üzrə Mədəniyyət Nazirliyi zərərçəkmiş qismində tanınıb". Sitatın sonu.

Haşiyə çıxaraq "həbsə alternativ tədbir" ifadəsinə zəhmətkeşlərimizin diqqətini yönəltmək istəyirəm. Görün hökumətimiz nə qədər humanistdir, zənən xeylağını türməyə salmayıb. (Doğrudur, ittiham edilən zənən jurnalist olanda nəse bu humanizmi axtarıb tapa bilmirlər, lakin mövzumuz bu deyil, həmçinin, biz siyasətə qarışmırıq). Xəbərdə alternativin nədən ibarət olması yazılmamışdır, güman edirəm ev dustaqlığı, ayağına elektron qolbaq taxmaq, zəminlik və sairə tipində nəse bir şey tətbiq edilibdir. Bütün hallarda ölkəmizdə alternativlərin olması sevindiricidir, yoxsa bəzən xarici düşmənlər və onların daxili əlallıları Azərbaycanda hər zadın monopoliya altında olduğunu vurğulayırlar, cəmiyyət üçün seçim imkanının yoxluğunu qabardırlar. Bu yurun, ən azı həbsin alternativini göz qabağındadır.

Mövzuya qayıdaq. Pantomim teatrı, adından göründüyü kimi, söz və danışqdan öz tamaşalarında istifadə etməyən bir sənətkarlıq növüdür. Necə deyirlər, əlnən-qolnan "danışrlar", tamaşa qoyurlar. Dövlətimizin bu teatr üsuluna rəğbəti böyükdür, "28 may" metrosundan yuxarıda bir əski sovet kinoteatrının zirpi binasını şəxsən pantomimçilərə ayırmışlar, statusu, büdcədən maliyyəsi də öz yerində. Məncə burada məhz teatrın stili hökumətin xoşuna gəlmişdir: qoy ağızlarını açmasınlar, eləcə atdandır-düşünlər. Söz xalqı poza bilər, pantomimi isə kimdir qanan...

Ümumiyyətlə, bizdə xalq-hökumət münasibətləri həmişə işarələr üzərində qurulubdur. Bir-birimizi işarədən anlayırıq. Sözə ehtiyac qalmır. Bütün dövlətçilik strukturlarımız belədir. Məsələn, icra hakimi 200 mindən aşağı qiyməti olan maşında idarəyə gəlsə, camaat ona salam verməz. Polis rəisi asqıranda bütün rayon camaatı qrip olur. Prokuror qulağını qaşıyırsa, deməli havalar qızacaqdır və sairə.

Bütün bunlara nəzərən (axır ki, bu axmaq ifadəni yazmağa imkan tapdım, məni təbrik eləyin), pantomim teatrında yeyinti simvolikdir. Səs-küy salmadan, sözsüz yeyintidir. Sovet vaxtı satirik "Kipri" jurnalında eləncik karikaturalar olurdu, müəllif şəkildə ad tapmayanda altından belə də yazırdı: "Sözsüz". Atalarımız demişken, dövlətin malı dənidir, onu yeməyən donuzdur. Malına düşdü talan, sən də bir yandan tala.

Məzəlidir ki, teatrın zəhmətkeşləri yeyintinin miqdarından şok keçiriblər. Hardasa teatrın direktoru deyəsən, açıqlama vermişdi, deyir bizdə bu qədər pul olduğunu bilmirdim.

Həqiqətən, mədəniyyət sferasında fırlanan pullar bəzən xalqın dodağını ucuqladır. Başqa vaxt aktyorlar acından ölür, avtobus pulu tapmadıqlarından şikayətlənir, ancaq bir buxaltır 330 mini yeyibdirsə, gör kassada nə qədər qalıb. Yazıqlar, kinoçəkənlər, muzikantlar da vaxtaşırı ağlaşma qurur, təqaüd dilənirlər, birdən isə şairlərə tək qurultay pulu yarım milyonacan çıxır, kinoçular çəkilməmiş filmin milyonlarını yeyir, nə bilim, manıslar harınlıqdan saçyolduya çıxır və sairə. Adamın hökumətə yazığı gəlir. Mədəniyyətə pul ayrılır, lakin korrupsiyaya uğrayır.

Sonda ümid edək Ali Məhkəmə general Çovdarovun 30 milyonluq mal-mülkünü qaytarsın, pantomimçilərin yeyintisinin yanında çox xırda məbləğdir, generalı incitməyin.

Qarabağı könüllü tərk etmiş ermənilər perspektiv olmadığı üçün yavaş-yavaş Ermənistanı da tərk etməyə başlayıblar. Hər halda, qonşu ölkədən gələn xəbərlərdən belə bir qənaət hasil olur. Baxmayaraq ki, həm revanşist-radikallar, həm də xaricdəki belli çevrələr və paytaxtlar buna qarşıdır. Çünki onlar hələ uzun müddət "etnik təmizləmə kartı"ndan Azərbaycana qarşı istifadə etmək niyyətindədirlər.

Məsələ barədə Oxu.az-a danışan Qarabağ Erməniləri Hərəkatının rəhbəri Artur Ağacanov bildirib ki, Qarabağda separatçıların formalaşması artıq keçmişdə qalıb.

"İnsanları Qarabağdan çıxmağa təhrik edən xuntanın keçmiş "rəhbər"ləri (əksəriyyəti Azərbaycandadır, mühakimə olunur) indi vəziyyətdən narazıdırlar, çünki onların heç kimə faydası olmayıb, vermiş etdikləri maliyyə dəstəyindən məhrum olublar. Aydındır ki, bu adamlar ehtirasları körükləməyə çalışacaqlar, erməni cəmiyyətinin radikal nümayəndələri isə onları dəstəkləyəcəklər. İrəvandakı Qarabağ klanının nümayəndələri, Ermənistanın keçmiş prezidentləri Robert Köçeryan və Serj Sərkisyanın tərəfdarları da bu işə qarışırlar. Ermənistanə köçən Qarabağ erməniləri manipulyasiya ediləcəklər", - deyər Ağacanov vurğulayıb.

İctimai xadim bütün bunların Ermənistanın indiki hakimiyyətinə lazım olmadığını qeyd edib, çünki tezliklə Azərbaycanla Ermənistan arasında sülh müqaviləsinin imzalanması gözlənilir: "Separatçıların keçmiş rəhbərləri və "Qarabağ klanı" isə Ermənistanda vəziyyəti gərginləşdirəcəklər, ona görə də onların indiki Ermənistan hökuməti ilə qarşıdurma yaşayacaqlarını demək olar. Bu fitnə-fəsad törədənlərin vəzifəsi əslində Ermənistanda hakimiyyətə gəlməkdir".

Erməni mediasında 10-30 min Qarabağ ermənisinin artıq Ermənistanı tərk etdiyi, hökumətyönlü mənbələrin isə bu xəbəri təkzib edərək onların sayının təxminən 6 500 nəfər olduğunu deməsinə gəlincə, Ağacanov bu barədə dəqiq məlumatın olmadığını, lakin Qarabağ erməniləri ilə ünsiyyətinə əsaslanaraq, artıq 10 minə yaxın insanın Ermənistanı tərk etdiyini təxmin etdiyini söyləyib. "Amma böyük axın olacaq. Qarabağ ermənilərinin əksəriyyəti çox yaxşı başa düşür ki, Ermənistanda onları qəbul etməyəcəklər. Müəyyən sosial-iqtisadi çətinliklər var, çünki Ermənistan kiçik ölkədir, onun öz problemləri də var. Psixoloji uyğunluq məsələlərini də qeyd etməliyik. Qarabağ ermənilərinin çoxu Ermənistanda qalmayacaq. Onların, sadəcə, bir hissəsi burada qalacaq", - Ağacanov əlavə edib.

Qarabağın keçmiş erməni sakinlərinin Ermənistanı da tərk etməsi nə dərəcədə Azərbaycanın xeyrinə ola bilər? O halda Bakıya Qərbin,

"Qarabağ ermənilərinin çoxu Ermənistandan da gedəcək..." - Bakıya təzyiqlər azala bilərmi...

Elçin Mirzəbəyli: "Onların ən aqressiv dönəmində geriye addım atmamışıqsa..."

Əli Orucov: "Qarabağ erməniləri Ermənistan üçün yüküdür, Moskva üçün məşadır"

həmçinin Rusiyanın statusla bağlı təzyiqləri azala bilərmi?

BAXCP sədrinin müavini, siyasi şərhçi Elçin Mirzəbəyli "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Azərbaycan unitar dövlətdir və irqindən, dinindən asılı olmayaraq, ölkəmizdə yaşayan bütün insanlar bərabər hüquqlara sahibdirlər: "Bizim Vətənimizə son 200 ildə köçərək və qucaq açaraq isti yuva verdiyimiz ermənilər də Azərbaycandakı bu insanlıq nümunəsinin bir parçası ola bilərdilər, amma olmaq istəmədilər. Təkcə Azərbaycanda deyil, bütövlükdə Qafqazda yaşayan bütün xalqlara xəyanət etdilər, özlərini ən müxtəlif güc mərkəzlərinin istifadəsinə verməklə, bölgədən-kənər qüvvələrini "maşa"sı rolunu yerinə yetirməklə, regionu inkişafdan saxladılar, yerli xalqların öz potensiallarını tam mənasında ifadə etmələrinə maneə oldular. İndi onların bir qrupu tarixi Azərbaycan torpaqlarında - Ermənistanda yaşayacaqlar, ya cəhənnəm olub gedəcəklər, bu da Azərbaycan xalqını və dövlətini maraqlandırmır, maraqlandırmamalıdır da. Mən, Azərbaycan vətəndaşı kimi, mütləq əksəriyyəti xalqımıza qarşı amansız cinayətlər törədən, Vətənimizin cənnət guşəsini xarabazara çevirən, xəyanətkar, qəddar, kin və nifrət püskürən bir toplumun harada yaşayacağı haqda niyə düşünməliyəm ki? Hansı cəhənnəmə gedirlərsə getsinlər... Təzyiqlərə gəldikdə isə onların ən aqressiv dönəmində geriye addım atmamışıqsa, bundan sonra da atmayacağıq. Azərbaycan ərazilərindəki ermənilərə hər hansı bir xüsusi imtiyaz verilməyəcəyini Ermənistanın özü belə qəbullandığı halda, bu məsələnin müzakirə olunmasını belə gereksiz hesab edirəm. Azərbaycan ərazilərini könüllü tərk edən ermənilərin Ermənistanda yaşayıb-yaşamayacaqları isə İrəvanın problemi. Amma onlarla Azərbaycan Respublikasının ərazisində yaşayan soydaşlar arasında hər hansı bir etno-psixoloji uyğunsuzluğun olmasından danışmaq belə gülüncdür. Bu, güneyli-qüneyli, şərqli-qərbli bütün azərbaycanlıların vahid bir millətin tərkib hissəsi olmalarının sübutudur. Erməni icmaları Qriqoryan kilsəsinin "xristianlıq" pərdəsi altında erməniləşdirdikləri müxtəlif etnik qrupların təşkil olunmuş topluluqlardır. Bu səbəbdən də çox rahatlıqla kütləvi şəkildə başqa ölkələrin ərazilərində köç və məskunlaşa bilərlər. Əslində Qarabağı könüllü tərk edən ermənilərin Ermənistandan köçmək istəmələri Ermənistan cəmiyyətinin qəbilə, tayfa psixologiyası ilə yaşadığının sübutudur. Nə başqa xalqlardan oğurladıqları mədəniyyət, nə plagiat əlifba onları vahid bir millətə çevirə bilməyib. Ermənilər fərqli mental xüsusiyyətlərə malik olan qruplardan ibarət diaspor xalqıdır və bu realığı onlardan istifadə edənlər də çox yaxşı bilərlər".

AMİP liderinin köməkçisi, politoloq Əli Orucov Qarabağ ermənilərinin Rusiya üçün məşad olduğunu qeyd etdi: "Ermənilərin planlı şəkildə və könüllü Qarabağ iqtisadi rayonundan köçmələri özləri üçün yeni fəsad və problem yaratdı. Azərbaycan cəmiyyətinə reinteqrasiya olunmalarına və təhlükəsizliklərinə yüksək səviyyədə təminat verilməsinə baxmayaraq qatı millətçilərin, revanşist və separatist ünsürlərin fitnəsinə

uyaraq rahat yaşayırdı, təminatdan özlərini məhrum etdilər. Aralarında dərin peşmançılıq hissləri keçirənlər də kifayət qədərdir. Lakin qorxu və qadağalar imkan vermir ki, geri qayıtsınlar.

Azərbaycana qarşı patoloji nifrət bəsləyən ermənilər mülayim və mötədil, yaxud da reinteqrasiya istəyən erməniləri daim basqı altında saxlayır, onların sərbəst seçimlərinə imkan vermir. Ermənistanda yaşayan ermənilərlə Azərbaycanda yaşayan ermənilər arasında ziddiyyət və bir-birlərini qəbul etməmələri hələ sovet dövrlərindən mövcud idi. Ermənistanda onları türkləşmiş ermənilər adlandırırdılar. İndiki halda da erməni cəmiyyətində belə bir fikir formalaşmaqdadır ki, Ermənistanın başına gələn bəlalardan və faciələrin gühənkərləri də məhz Qarabağ erməniləridir. Təbii ki, belə durum Qarabağdan köç edən ermənilərin Ermənistanda diskriminasiyaya uğraması qaçılmaz olur və orda yaşamaq da günü-gündən çətinləşir. Üstəlik də Ermənistandakı iqtisadi və siyasi durum, qarışıqlıq təkcə Qarabağdan köç edən ermənilərin Ermənistanda diskriminasiyaya uğraması qaçılmazdır deyil, ümumilikdə Ermənistan əhalisini ölkələrindən çıxmalarına vadar edir. Qarabağdan köçən ermənilər faktoru daha çox Rusiyaya lazım olacaq. Çünki regionda qalması həmişə bu faktorla bağlı olub. Odur ki, Moskva tezliklə Azərbaycan-Ermənistan münasibətlərinin normalaşmasına və sülh sazişinin imzalanmasına əngəl törətməkdə davam edir. Qarabağ erməniləri Ermənistan üçün yüküdür, Moskva üçün də məşadır".

□ **Cavanşir ABBASLI,**
 "Yeni Müsavat"

Hazırda Azərbaycanla Ermənistan arasında sülh prosesi üzrə müzakirələr davam edir. Ermənistan Xarici İşlər Nazirliyinin (XİN) mətbuat katibi Ani Badalyan iki gün öncə bildirib ki, Bakının İrəvana daha bir təkliflər paketini alıblar.

“Əliyev və Paşinyan Sankt-Peterburq sammiti çərçivəsində Ermənistan və Azərbaycan arasında sülh müqaviləsinin konkret detallarını müzakirə ediblər. Məsələn, görüşlərin konkret yeri və danışıqları başa çatdırmaq üçün son tarixləri”.

Bunu rusiyalı ermənipərəst politoloq, Yaxın Şərq məsələləri üzrə ekspert Stanislav Tarasov deyib.

“Əliyev Sankt-Peterburqda Paşinyanla söhbətə sırf Qərbin bu prosese qarışmadığına görə razılışı. Bilir ki, son aylarda Azərbaycan liderləri və xarici işlər nazirləri səviyyəsində görüşlə bağlı bir sıra təklifləri rədd

“Sülh sazişi İranda imzalana bilər” iddiası - bəs Şuşanın işğal faktı necə olsun...

Politoloq: “İran platformasının adının çəkilməsi Tehranın istəyi ola bilər”

verər? Azərbaycanın özü? İş ondadır ki, Tehranın vasitəçilik təşəbbüsü ilə bağlı yaxın tarixin çox acı təcrübəsi var. Söhbət Şuşa şəhərinin məhz İranın vasitəçiliyi öz üzərinə götürdüyü zaman işğal edilməsindən gedir (8 may, 1992).

və Ermənistan iştirak etmir. Mübarizə Rusiya və Qərb arasında gedir: “Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev bu yaxınlarda iştirak etdiyi tədbirlərin birində ayrı-ayrı platformaların, xüsusilə Qərb və Moskva platformasında sülh sazinin imzalan-

zamanda, tərəflərin öz aralarında razılaşma ilə imzalanması olub. Bu gün də Azərbaycan mövqeyini açıq şəkildə ortaya qoyur ki, biz heç bir vasitəçilərin iştirakı olmadan məsələni öz aramızda danışıqlar apararaq həll edə bilərik”.

Qarabağ və Şərqi Zəngəzura 11,2 milyard manatdan çox vəsait ayrılıb

Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonlarında aparılan bərpa-quruculuq işlərinə dövlət büdcəsindən 11,2 milyard manatdan çox vəsait ayrılıb. “Report” xəbər verir ki, bu barədə Maliyyə Nazirliyinin “Vətəndaşın büdcə bələdçisi”ndə bildirilib.

“Bu il azad edilmiş rayon və şəhərlərdə bir sıra iri infrastruktur obyektləri istifadəyə verilib. Artıq Laçın rayonu və rayonun Zabux kəndinə, Tərtər rayonunun Talış kəndinə, Füzuli şəhərinə doğma sakinlərin qovuşması, eləcə də Zəngilana 2022-ci ildə başlanmış geridönüşün növbəti mərhələsi baş tutub”, - bələdçidə qeyd olunub.

edib. Erməni tərəfi də Rusiyanın təşəbbüsünü istəmir. Əsas problem burada yaranır. Bakının Azərbaycandakı Fransa diplomatlarına təzyiqlərini görürük. Burada Bakının məqsədi Ermənistan-Azərbaycan münasibətində birtərəfli vasitəçiliyin hansı qiymətə başa gələcəyini digər ölkələrə göstərməkdir. Bu həm də ABŞ və AB-yə yönəlik addımdır. İrəvan nəhayət başa düşməlidir ki, Ermənistan və Gürcüstan istisna olmaqla, Cənubi Qafqazda və onun ətrafında olan bütün ölkələrdə Qərbin danışıqlarda iştirak etməməsi və razılaşmanın Qərbdə bağlanmaması ilə bağlı konsensus var. Rusiyanın da beynəlxalq aləmdə öz problemləri mövcuddur. Buna görə İran ərazisində Azərbaycanla Ermənistan arasında sülh müqaviləsinin imzalanacağını istisna etmərəm”, - o bildirib.

Bəs buna Rusiya, Qərb (ABŞ və AB) necə reaksiya

Başqa yandan, əslində İran Rusiyadan da çox ermənipərəst ölkədir. Bunu 30 illik erməni işğalı dövründə (təcavüzkar üçün yeganə “nəfəslik” rolu oynaması) və ondan sonrakı ilk illərdə də görmüşük. 44 günlük Vətən savışından sonra Qarabağa Laçın yolu ilə terrorçu-təlimatçıların göndərilməsi (buna görə rəsmi Bakı Tehranı nota verib), separatçılara mühəmmal yüklərin daşınması, azad edilən sərhədimizdə Araz boyu təhdid xarakterli hərbi təlimlər, hədələr və s.

Qısası, İranın Azərbaycanla Ermənistan arasında sülh danışıqlarında platforma-vasitəçi olması mümkünmü?

Politoloq Xəyal Bəşirov “Yeni Müsavat”a bildirdi ki, ümumiyyətlə Qarabağ müharibəsi bitəndən sonra sülh sazişinin bağlanması ilə bağlı hansı platformanın seçilməsi uğrunda mübarizə gedir. Amma bu mübarizədə əslində Azərbaycan

masi üçün rəqabətin getdiyini dilə gətirdi və bu rəqabətin müsbət yöndə getməsini arzulayan fikirlər səsləndirdi. Yeni bildirdi ki, biz istərdik bu rəqabət səmimi olsun, həqiqətən də sülh müqaviləsinin imzalanması üçün getsin. Azərbaycan dövlətini narahat edən odur ki, bu rəqabət əslində real sülhün imzalanmasını yubadır. Təəssüf ki, bu rəqabət rəqabəti aparən tərəflərin öz maraqlarının təmin olunması uğrunda gedir. Azərbaycan həmişə bu mövqedə olub ki, Bakı ilə İrəvan vasitəçilər olmadan öz aralarında danışıqlar aparmaqla sülhə nail olunsun. Acaq təəssüf ki, 2020-ci il ikinci Qarabağ müharibəsinə qədər olan çox uzun bir dövrdə bu mümkün olmadı və müharibə qaçılmaz oldu. İkinci Qarabağ müharibəsindən sonrakı üç il ərzində də Azərbaycanın mövqeyi Ermənistanla sülh müqaviləsinin mümkün qədər tez bir

Politoloq xatırladı ki, Azərbaycan bu istiqamətdə ən yüksək səviyyədə çağırışlar edib. Bu istiqamətdə son zamanlar müəyyən müsbət irəliləyişlər də əldə edilib: “Məsələn, birgə sərhəd komissiyasının İcəvanla Qazax rayonunun sərhədində görüşünün keçirilməsinə nail olundu. Eyni zamanda dekabr ayında Azərbaycanla Ermənistan saxlanılan hərbiçilərin mübadiləsinə heç bir vasitəçilərin iştirakı olmadan danışıqlar apararaq həyata keçirdi. Hətta Azərbaycanla Ermənistan birgə bəyanat da verdi. Yeni Azərbaycanla Ermənistan artıq bir sıra məsələlərdə vasitəçilər olmadan danışıqlar apara və dil tapa bilirlər. Vasitəçilərin iştirakı ilə keçirilən danışıqların isə demək olar ki, nəticəsi olmur. Əgər Azərbaycanda və Ermənistanda iradə varsa danışıqlar və sülh sazişi imzalamaq üçün üçüncü tərəfə ehtiyac yoxdur. Amma regionda öz maraqla-

rını təmin etməyə çalışan böyük güclər məsələnin Azərbaycan və Ermənistanın öz aralarında həll etməsinə mane olmaq üçün addımlar atırlar. Bunun üçün Ermənistanın mövqeyinə təsir edə bilirlər. Nəticədə İrəvan sülh sazişi imzalamağı yubadır”.

X.Bəşirovun sözlərinə görə, əgər İrəvan qəti iradə ortaya qoya bilərsə heç bir vasitəçilər olmadan Azərbaycanla Ermənistan öz sərhədlərinin bir nöqtəsində də sülh sazişini imzalaya bilərlər. Tarixdə belə təcrübələr olub ki, iki tərəf məhz öz sərhədlərində sülh müqaviləsi imzalayıblar: “Təəssüf ki, Ermənistan hələ ki, qəti iradə ortaya qoya bilmir. Çünki müstəqil deyil, kənar xarici güclərdən asılı vəziyyətdə olan dövlətdir.

Sülh danışıqlarının və sülh sazişinin Gürcüstanda həyata keçirilməsi təklifləri də irəli sürülüb. Gürcüstan dövləti ən yüksək səviyyədə buna hazır olduğunu bəyan edib. Azərbaycan da buna razı olduğunu bildirib. Amma Ermənistan tərəfindən hələ bu təklifə pozitiv yanaşma tərzini görmürük. Rusiya və Qərb hesab edir ki, əgər sülh sazişi imzalancaqsa məhz onların vasitəçiliyi ilə imzalanmalıdır. Nəticədə artıq üç ildir məsələ uzanır və həllini tapmır. Artıq təcrübə göstərir ki, bu iki qütbdən heç birində sülh sazişinin imzalanmasına qarşı tərəf imkan vermə-

yəcək. Gürcüstan platformasının da təklif edilməsi həm də bundan qaynaqlanır. İndi qarşıdakı dövrdə İran platformasının adının çəkilməsi Tehranın istəyi ola bilər. Lakin hələ Azərbaycan tərəfinin bu məsələyə münasibətdə rəsmi mövqeyi yoxdur. Baxmayaraq ki, 3+3 formatında bir görüşün Tehrandan keçirildiyinə şahidlik etdik. Ancaq sülh sazişi üçün danışıqların İranda keçirilməsi və sazişin imzalanmasının İranda baş tutması ehtimalı görünür. İranın ikinci Qarabağ müharibəsindən sonra yürütdüyü siyasət açıq-aşkar Ermənistanı dəstəkləməklə Azərbaycana qarşı siyasət olub. Son aylar ərzində İranın Azərbaycana münasibətində müəyyən müsbət dəyişikliklər müşahidə edilir. Münasibətlər İran tərəfindən pozulmuşdu və indi münasibətlərin düzəldilməsi istiqamətində İranın özü tərəfindən addımlar atılır. Fransadan, Amerikadan daha çox regiondakı qonşu dövlətlərin Ermənistanla Azərbaycan arasında sülh platforması yaratması daha məntiqli görünür. Əgər İran məsələyə tam səmimi yanaşdıysa, yalnız və yalnız sülh sazişinin imzalanmasını, regionda sülhün yaradılmasını istədiyini ortaya qoymazsa, Azərbaycan İran platformasına razı olmaz”.

□ **Əlibar SEYİDAĞA,**
“Yeni Müsavat”

Yer kürəsinin mü-
hüm əksəriyyəti
Yeni ili qarşılama-
ğa hazırlaşır. Bu
bayramı qeyd edən ölkə-
lərdə bayram hazırlıqları
əsasən dekabrın əvvəlin-
dən başlayır. Əksər ölkə-
lərdə əhalinin əsas qeyd et-
diyi Yeni il bayramına
xərcləmələr digər bütün
bayramlardan daha yük-
sək məbləği əhatə edir. İn-
sanlar ayrı-ayrı qruplara -
ana, ata, yaxud uşaqlar, -
deyil, ailənin bütün üzvlə-
rinə, həmçinin yaxın qo-
humlara, dostlara da hə-
diyyələr alır, süfrələri xüsusi
təamlarla bəzəyirlər. Yeni il
bayramının məxsusi bəzək-
ləri, yeməkləri var. Əksər xristian
ölkələrində Yeni il süfrəsinin baş
təamı hindquşu ətidən hazırla-
nır. Aparılan hesablamalara
görə, bu il dekabr ayında
yalnız Böyük Britaniyada
13 milyon ədəd bütöv
hindquşu sifariş verilib.

Yeni il - xristian ölkələrində Milad bayramı adlandırılan bayramda xərcləmələr müxtəlif ölkələrdə müxtəlif məbləği əhatə edir. Əhalinin əksəriyyəti Milad bayramını ailəsi və dostlarının əhatəsində keçirir, bayram büdcəsinin böyük hissəsi ailə üçün hədiyyələrə xərclənir. Hədiyyələrdən başqa digər xərclərə bəzək əşyaları, konfet və təbrik kartları daxildir.

Demək olar ki, bütün ölkələrdə bayram xərcləmələrində əsas yer hədiyyələrindir. Məsələn, 2022-ci ildə orta amerikalı istehlakçı Milad hədiyyələrinə əvvəlki illə müqayisədə bir qədər aşağı - təxminən 870 dollar vəsait xərcləyib. Bu il hədiyyə xərclərinin 900 dollar civarında olduğu bildirilir. Kanadada Milad hədiyyələri orta hesabla 1689 dollara yaxın məbləği əhatə edir.

Ümumilikdə, Milad xərclərinin paylanması ölkələr arasında əhəmiyyətli dərəcədə dəyişir. 15 ölkə üzrə aparılan hesablamalardan aydın olub ki, ABŞ sakinləri Milad xərclərinin ən böyük hissəsini hədiyyələrə ayırır - 75 faiz. Kamerunda, əksinə, hədiyyələrə çox az xərclənir - cəmi 20 faiz, Hindistan və Uqandada isə hədiyyələr üçün praktiki olaraq heç bir büdcə ayrılmır.

Yemək və bəzək üçün bayram fondlarının bölgüsü də xeyli dəyişir. Məsələn, Uqanda Yeni il büdcəsinin böyük hissəsini (75 faiz) yeməyə xərcləyir, Kamerunda isə bu rəqəm yalnız 10 faiz, ABŞ-da 13 faiz təşkil edir. Maraqlıdır ki, Birləşmiş Ştatlar Livan (10 faiz)

Dünyada Yeni il xərcləmələri - hədiyyəyə çox, yeməyə az pul verənlər

Azərbaycanda bayrama adambaşına nə qədər xərclənir?

və Filippin (7 faiz) istisna olmaqla, əksər ölkələri geridə qoyaraq, bayram büdcəsinin nisbətən təvəzökar 12 faizini dekorasiyalara xərcləyir. Dekorasiya xərclərinin ən böyük payı Milad büdcəsinin 69 faizini bayram dekorasiyasına ayıran Kamerundadır. Kantar konsaltinq şirkətinin sifarişlər əsasında apardığı hesablamalara əsasən bu ilin dekabrında Böyük Britaniyalıların təkcə ərzağa 13 milyard funtsterlinq və ya 16,4 milyard dollar xərclədiyi güman edilir.

Avropada Milad günündə ən çox Böyük Britaniya və İspaniya sakinlərinin - müvafiq olaraq 321 və 252 dollar xərcləyəcəyi, Polşa və Rusiyanın müvafiq olaraq 107 və 115 dollarla ən az xərcləməsi gözlənilir. Bəzi ölkələrdə xərclər müxtəlif ənənələrdən də asılı ola bilər. Məsələn, hollandlar Müqəddəs Nikolay gecəsini dekabrın 5-də qeyd edirlər, bu bayramda uşaqlar Hollandiyada Santa və ya Sinterklaasdan hədiyyə alırlar. Bu o deməkdir ki, Miladda hədiyyələrə daha az pul xərclənəcək.

Rusiya pərakəndə ticarət şəbəkələri birliyinin məlumatına əsasən 2023-cü il dekabrın 1-dən dekabrın 25-dək ölkə sakinləri populyar Yeni il mallarına 2,7 milyard rubldan çox pul xərcləyib, 7,7 milyondan

çox mal alıblar. Bu, ötən ilin dekabr ayı ilə müqayisədə kəmiyyət baxımından 8 faiz, xərclər baxımından isə 22 faiz çoxdur.

Demək olar ki, bütün dünyada böyük bayramlar öncəsi ticarət şəbəkələri mallara xüsusi endirimlər tətbiq edirlər. Bu, Yeni il ərəfəsində daha böyük endirimlərlə yadda qalır. ABŞ-da, Avropada, eləcə də digər regionlarda noyabrın ortalarından başlayaraq Şükran, Milad bayramları münasibətilə çoxsaylı və ciddi endirim kampaniyalarına start verilir, ticarətçilər əhalinin hədiyyə ehtiyaclarının yüksək olduğu həftələrdə maksimum çox məhsul satmaqla böyük gəlirlər əldə etməyə çalışırlar. Aparılan statistik hesablamalar göstərir ki, bu kampaniyalardakı satışlar bəzən ilin digər dövrlərindəki ümumi satışlara bərabər olur.

Azərbaycan xristian ölkəsi olmasa da, Yeni ilin gəlişi xüsusi qeyd olunur: həm doğmalara hədiyyələr alınır, həm də dolu bayram süfrəsi hazırlanır. Və Azərbaycanda da ticarət şəbəkələri - istər ərzaq, istərsə də qeyri-ərzaq mağazaları hay-küylü endirim kampaniyalarını təbliğ edirlər. Lakin əksər ölkələrdən fərqli olaraq, Azərbaycandakı bu kampaniyalara inam çox aşağıdır, əhali dekabrda

nı əhatə etməsi fonunda əhalinin onlara inamının formalaşmaması təbii görünür...

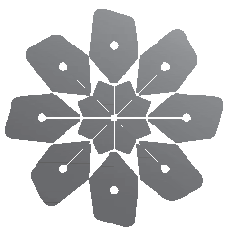
Təəssüf ki, Azərbaycanda Yeni il bayramı ilə bağlı satışların həcmində hər hansı hesablama aparılmır. Ayrı-ayrı ölkələrdə Yeni il üçün xarakterik təamların satış həcməri ayrılıqda hesablanaraq açıqlanır. Azərbaycanda isə belə hesablamanı yalnız ölkə üzrə pərakəndə ticarət nöqtələrində satılan məhsulların dəyərində əsasən aparmaq mümkündür. Dövlət Statistika Komitəsinin məlumat bazasına əsasən biz 2022-ci ildə Yeni il xərcləmələrinin təxmini məbləğini hesablaya bilərik. Belə ki, ötən ilin yanvar-sentyabr aylarında pərakəndə ticarət şəbəkəsində istehlakçılara 35 milyard 553,1 milyon manatlıq, o cümlədən 20 milyard 14,1 milyon manatlıq ərzaq məhsulları, içkilər və bütün məmulatları, 15 milyard 539,0 milyon manatlıq qeyri-ərzaq malları satılıb.

Yanvar-oktyabr aylarında pərakəndə ticarət şəbəkəsində istehlakçılara 40,4 milyard manatlıq, o cümlədən 22,7 milyard manatlıq ərzaq məhsulları, içkilər və bütün məmulatları, 17,7 milyard manatlıq qeyri-ərzaq malları satılıb. Yanvar-noyabr aylarında isə pərakəndə ticarət şəbəkəsində istehlakçılara 45 milyard 111,0 milyon manatlıq, o cümlədən 25 milyard 354,3 milyon manatlıq ərzaq məhsulları, içkilər və bütün məmulatları, 19 milyard 756,7 milyon manatlıq qeyri-ərzaq malları satılıb.

Beləliklə, aydın olur ki, dekabrdan əvvəlki 3 ayda əhalinin pərakəndə ticarət şəbəkələrindən aylıq alış-verişi orta hesabla 5 milyard manat, o cümlədən ərzaq, içki və bütün məmulatları üçün 2,6 milyard manat, qeyri-ərzaq məhsulları üçün 2,4 milyard manat civarında olub.

2022-ci ildə pərakəndə ticarət şəbəkəsində istehlakçılara 52,2 milyard manatlıq, o cümlədən 29,4 milyard manatlıq ərzaq məhsulları, içkilər və bütün məmulatları, 22,8 milyard manatlıq qeyri-ərzaq malları satılıb. Bu isə o deməkdir ki, ötən ilin dekabrında əhali ərzaq, içki və bütün məmulatlarına 4,1 milyard manat, qeyri-ərzaq məhsullarına isə 3 milyard manat sərf edib. Beləliklə, dekabrda ənənəvi aylıq ərzaq, içki və bütün məmulatlarında xərcləmələrdə 1,5 milyard manat, qeyri-ərzaq məhsullarına xərcləmələrdə isə 600 milyon manatlıq artım qeydə alınıb. Bu məbləği əhalinin Yeni il xərcləri kimi qəbul edə bilərik. Ümumi xərcləmələrin məbləğini 2,1 milyard manatı ölkə əhalisinin sayına - 10 milyona böldükdə, adambaşına 210 manatlıq bir xərc alınır.

Rəsmi statistikadan aydın olur ki, 2023-cü ilin yanvar-oktyabr aylarında pərakəndə ticarət şəbəkəsində istehlakçılara 46 milyard 173,2 milyon manatlıq, o cümlədən 25 milyard 833,9 milyon manatlıq ərzaq məhsulları, içkilər və bütün məmulatları, 20 milyard 339,3 milyon manatlıq qeyri-ərzaq malları satılıb. Yanvar-noyabr aylarında isə pərakəndə ticarət şəbəkəsində istehlakçılara 51,3 milyard manatlıq, o cümlədən 28,7 milyard manatlıq ərzaq məhsulları, içkilər və bütün məmulatları, 22,6 milyard manatlıq qeyri-ərzaq malları satılıb. Bu o deməkdir ki, cari ildə əhalinin aylıq ərzaq, içki və bütün məmulatları xərcləri təxminən 3 milyard manat, qeyri-ərzaq məhsulları xərcləri isə 2,3 milyard manat civarındadır. 2024-cü ilin yanvar ayında rəsmi statistik məlumatlar açıqlanarkən, bilki Yeni il xərcləmələrinin həcmi hesablamaq mümkün olacaq.

**Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi**

**Azərbaycanın dövlətçilik
tarixinin, milli adət-ənənələrinin,
elm və mədəniyyətinin təbliği**

Sabah - 31 dekabrda dünyadakı bütün azərbaycanlılar Həmrəylik Günü'nü qeyd edəcəklər. Xatırladaq ki, Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü'nün əsası 1989-cu il dekabrın sonlarında Azərbaycan Xalq Cəbhəsinin təşkilatçılığı ilə Naxçıvanda SSRİ-İran sərhədlərinin dağıdılması zamanı qoyulub.

1991-ci il dekabrın 16-da Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin sədri Heydər Əliyev dünya azərbaycanlılarının birliyini yaratmağın əhəmiyyətini nəzərə alaraq, dekabrın 31-ni Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü elan edib. Bununla da, 31 dekabr tarixinin Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü kimi qeyd edilməsinə başlanılıb.

Bayramın ilk dəfə dövlət səviyyəsində rəsmən qeyd olunması isə 1992-ci ildə Azərbaycan Prezidenti Əbülfəz Elçibəyin göstərişi ilə baş tutub. O vaxtdan 31 Dekabr - Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü olaraq bayram edilir.

Qeyd edək ki, 2001-ci il noyabrın noyabrın 10-da Bakıda Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayı keçirilib. İlk dəfə keçirilən qurultayda 36-dan çox xarici ölkədə yaşayan, müxtəlif təşkilatları təmsil edən qonaqlar iştirak etmişdi. Heydər Əliyev qurultayda çıxış edərək Azərbaycanla dünya azərbaycanlılarının əlaqələrinin geniş-

ləndirilməsi, müxtəlif istiqamətlərdə birlikdə çalışmaları, Azərbaycanın gələcək inkişafı, birliyin, həmrəylin möhkəmləndirilməsi, milli dəyərlərimizin qorunub saxlanılması yolunda fikirlər səsləndirmişdi.

Dünya Azərbaycanlıların II Qurultayı isə Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə 2006-cı ildə keçirilib. Bu qurultayda da diaspor, lobbı fəaliyyəti haqqında, Azərbaycan həqiqətlərinin dünyaya çatdırılması üçün müəyyən tədbirlər görülməsi ilə bağlı müzakirələr aparılmışdı.

Beləliklə, bu bayram ayrı-ayrı ölkələrdə yaşayan azərbaycanlılarla əlaqələr qurmaq, onlar arasında birlik və həmrəylik yaratmaq prosesində mühüm rol oynayır. Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü'nün qeyd edilməsi bütün dünya azərbaycanlıları tərəfindən artıq bir zərurətə və mənəvi ehtiyaca çevrilib.

Hazırda Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü dünyanın 70-dən çox ölkəsində azərbaycanlılar tərəfindən qeyd olunur. Həmrəylik günü

Dövlətçilik, tarix, mədəniyyət

YENİ ÜSAVAT
N 237 (8373) 30 dekabr 2023

Bu il Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü digərlərindən fərqlənir, çünki...

Çünki yola saldıığımız 2023-cü ildə Azərbaycan dövləti öz ərazi bütövlüyünü, suverenliyini tam bərpa etdi

Azərbaycan diasporu üçün ən mühüm bayrama çevrilib, Yeni il isə ikinci plana keçib. İş tapmaq, təhsil almaq məqsədilə doğma yurdu tərk edərək başqa ölkələrdə qərar tutub yaşayan azərbaycanlılar da vardır. Bununla da azərbaycanlılar tarixi Azərbaycan torpaqlarından bütün dünyaya yayılıblar. Hazırda onlar dünyanın bir çox ölkələrində yaşayırlar. Rusiyada, Ukraynada, Müstəqil Dövlətlər Birliyinin digər ölkələrində, Baltıqyanı ölkələrdə, Avropada, Amerikada, Şərq ölkələrində iri Azərbaycan icmaları yaranmışdır.

Uzun zaman bir-birinə həsrət qalan Azərbaycan millətinin Arazın hər iki sahilində portasiyalara məruz qalmış, bir-birindən ayrı düşmüşdür. İş tapmaq, təhsil almaq məqsədilə doğma yurdu tərk edərək başqa ölkələrdə qərar tutub yaşayan azərbaycanlılar da vardır. Bununla da azərbaycanlılar tarixi Azərbaycan torpaqlarından bütün dünyaya yayılıblar. Hazırda onlar dünyanın bir çox ölkələrində yaşayırlar. Rusiyada, Ukraynada, Müstəqil Dövlətlər Birliyinin digər ölkələrində, Baltıqyanı ölkələrdə, Avropada, Amerikada, Şərq ölkələrində iri Azərbaycan icmaları yaranmışdır.

sərhəd yürüyüşü - Şimali və Cənubi Azərbaycan arasında - k sərhəd dirəklərini yıxması, o taylı - bu taylı millətin həftələrlə Araz qırağında gecə-gündüz birləşmək şüarı əslində azərbaycanlıların bir millət olduğunu dünya çapında bir daha canlandırmağa və Azərbaycanı bütövləşdirməyə cəhd idi. Həmrəylik günü bu birləşmək istəyinin simvolik nişanıdır.

Artıq xaricdə yaşayan, Azərbaycanda yaşayan hər bir azərbaycanlı qürurla, fəxrle yaşayır, gəzir, fəaliyyət göstərir. Bunun ən əsas səbəbi Azərbaycanın 30 ildən sonra qələbə çalması, məğlub ordu mifinin tamamilə yox edilməsidir.

"Biz öz həyat tərzimizi, Azərbaycanın və azərbaycanlıların, o cümlədən İrandakı azərbaycanlıların dünyəvi inkişafını təmin etmək üçün hər şeyi edəcəyik. Onlar bizim millətin bir parçasıdır", - deyə İlham Əliyev qeyd edib.

Bu il qeyd edəcəyimiz Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü digərlərindən fərqlənir. Çünki yola saldıığımız 2023-cü ildə Azərbaycan dövləti öz ərazi bütövlüyünü, suverenliyini tam bərpa etdi. Artıq üçrəngli bayrağımız bütün Qarabağ bölgəsində, o cümlədən Xankəndi, Xocalı, Əsgəran, Xocavənd, Ağdərədə dalğalanır. Xatırladaq ki, noyabrın 8-də Xankəndinin mərkəzi meydanında Zəfər paradı keçirildi. Ardınca isə Xankəndi stadionunda azərbaycanlı azarkeşlərin iştirakı ilə futbol oyunu nümayiş olundu. Bütün bu zəfər və qələbələr hər bir Azərbaycan vətəndaşının, azərbaycanlının birliyi, həmrəyliyi, azadlıq mübarizəsi nəticəsində nail olunub. Geridə qoyduğumuz 3 il ərzində, xüsusən də 2020-ci Vətən müharibəsi dövründə həm Azərbaycanda, həm də xaricdə yaşayan hər bir həmvətənimiz həmrəylik, birlik nümayiş etdirib, bir yumruğa çevrilib.

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyəsi əsasında nəşr olunur. Yazını hazırladı: Xəlidə GƏRAY

Sərhədkeçməyə məhdudiyyət siyahısı ilə bağlı səlahiyyətli dövlət qurumlarının sayı artırılıb

Sərhədkeçməyə məhdudiyyət siyahısı ilə bağlı səlahiyyətli dövlət qurumlarının sayı artırılıb. APA-nın xəbərinə görə, bu, Prezident İlham Əliyevin bu gün imzaladığı fərmanla "Giriş-çıxış və qeydiyyat" idarələrarası avtomatlaşdırılmış məlumat-axtarış sistemi haqqında Əsasnamə"də edilən dəyişiklikdə əksini tapıb.

Bu qurumların "Giriş-çıxış və qeydiyyat" idarələrarası avtomatlaşdırılmış məlumat-axtarış sistemi üzrə vəzifələri aşağıdakı kimi müəyyənləşib: Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Təhlükəsizlik Xidməti:

- xaricə daimi yaşamağa getmək hüququ "Dövlət sirri

haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 25-ci maddəsi ilə müəyyən edilmiş qaydada məhdudlaşdırılmış dövlət sirri ilə işləməyə buraxılan və ya əvvəllər buraxılmış Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Təhlükəsizlik Xidmətinin əməkdaşları və ya sabiq əməkdaşları haqqında məlu-

matların "Sərhədkeçməyə məhdudiyyət siyahısı"na daxil edilməsi və müvafiq əsaslar aradan qalxdıqda məlumatların aktiv statusunun dəyişdirilməsi;

- əks-kəşfiyyat tədbirlərinin həyata keçirilməsi məqsədilə məlumatların "Sərhədkeçməyə məhdudiyyət siyahısı"na daxil edilməsi və müvafiq əsaslar aradan qalxdıqda məlumatların aktiv statusunun dəyişdirilməsi;

- Sistemdə tətbiq olunan informasiya mühafizə, o cüm-

lədən şifrələmə vasitələrinə aid təkliflərin verilməsi.

Azərbaycan Respublikasının Xüsusi Rabitə və İnformasiya Təhlükəsizliyi Dövlət Xidməti:

- xaricə daimi yaşamağa getmək hüququ "Dövlət sirri haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 25-ci maddəsi ilə müəyyən edilmiş qaydada dövlət sirri ilə işləməyə buraxılan və ya əvvəllər buraxılmış Azərbaycan Respublikası Xüsusi Rabitə və İnformasiya Təhlükəsizliyi Dövlət Xidmətinin əməkdaşları və ya sabiq əməkdaşları haqqında məlumatların "Sərhədkeçməyə məhdudiyyət siyahısı"na daxil edilməsi və müvafiq əsaslar aradan qalxdıqda məlumatların aktiv statusunun dəyişdirilməsi;

- əks-kəşfiyyat tədbirlərinin həyata keçirilməsi məqsədilə məlumatların "Sərhədkeçməyə məhdudiyyət siyahısı"na daxil edilməsi və müvafiq əsaslar aradan qalxdıqda məlumatların aktiv statusunun dəyişdirilməsi;

- Sistemdə tətbiq olunan informasiya mühafizə, o cüm-

lədən şifrələmə vasitələrinə aid təkliflərin verilməsi;

- fəaliyyət istiqamətlərinə uyğun olaraq sistem daxili audit fəaliyyətinin həyata keçirilməsi.

Azərbaycan Respublikasının Strateji Obyektlərin Mühafizəsi Dövlət Agentliyi:

- xaricə daimi yaşamağa getmək hüququ "Dövlət sirri haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 25-ci maddəsi ilə müəyyən edilmiş qaydada dövlət sirri ilə işləməyə buraxılan və ya əvvəllər bu-

raxılmış Azərbaycan Respublikası Strateji Obyektlərin Mühafizəsi Dövlət Agentliyinin əməkdaşları və ya sabiq əməkdaşları haqqında məlumatların "Sərhədkeçməyə məhdudiyyət siyahısı"na daxil edilməsi və müvafiq əsaslar aradan qalxdıqda məlumatların aktiv statusunun dəyişdirilməsi.

Bu qurumlar Sistem çərçivəsində öz səlahiyyətləri daxilində sorğular verəcək və müvafiq məlumatları alacaqlar.

NATO ilə əməkdaşlıq üzrə Komissiya'nın tərkibi dəyişib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Azərbaycan Respublikasının NATO ilə əməkdaşlığı üzrə Komissiya'nın tərkibi dəyişib. APA-nın xəbərinə görə, bu, Prezident İlham Əliyevin bu gün imzaladığı fərmanla "Azərbaycan Respublikasının NATO ilə əməkdaşlığı üzrə Komissiya'nın tərkibinə dair bəzi məsələlər haqqında" fərmana edilən dəyişiklikdə əksini tapıb.

Prezidentin Təhlükəsizlik Xidmətinin, Xüsusi Rabitə və İnformasiya Təhlükəsizliyi Dövlət Xidmətinin və Strateji Obyektlərin Mühafizəsi Dövlət Agentliyinin rəisləri Komissiya'nın üzvləri sırasına daxil edilib.

Ləğv edilmiş Azərbaycan Respublikası Xüsusi Dövlət Mühafizə Xidmətinin rəisi isə üzvlər sırasından çıxarılıb.

“Rusiya ümid edir ki, Ermənistan NATO ilə dialoqun dərinləşməsi səbəbindən milli müdafiə və təhlükəsizlik sahəsində dövlət suverenliyini itirmək təhlükəsindən xəbərdardır”.

Bu sözləri Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov 2023-cü ilin yekunlarına dair TASS-a eksklüziv müsahibəsində deyib.

“Bu il Ermənistan aliansla bir neçə tədbirdə iştirak edib. İrəvan silahlı qüvvələrini NATO standartlarına uyğun modernləşdirməyə davam edir və onun hərbi personalı Şimali Atlantika blokunun bəzi ölkələrində hazırlanır. Bu, bizi narahat etməyə bilməz. Biz dəfələrlə erməni həmkarlarımızın diqqətinə çatdırmışıq ki, NATO-nun əsl məqsədi regionda öz mövqelərini möhkəmləndirmək və “parçala və hökm et” sxemi ilə manipulyasiyaya şərait yaratmaqdır”, - nazir vurğulayıb.

Lavrov Moskvanın Ermənistandan hərbi bazasını çıxarmaq niyyətində olmadığını da bildirib. “Rusiyanın 102-ci hərbi bazasının Ermənistan ərazisində yerləşməsinin məqsəduyğunluğu mövzusunda mühakimələri zərərli hesab edirəm. Bu bazanın orada yerləşməsi haqqında müqavilə 16 mart 1995-ci il tarixində, ilk növbədə milli maraqlara və dövlətlərimizin Cənubi Qafqazda sabitliyini möhkəmləndirilməsi üzrə ortaq vəzifəsinə əsaslanaraq bağlanılıb. Bu gün bizim hərbiçilərimiz bu regionda sülhün təmin edilməsinin əsas elementidir”, -

Moskvadan İrəvana Yeni il hədəsi - Rusiya həm qorxudur, həm də...

Siyasi şərhçi: “Ermənistan Qərbə yönəlmək şansını Türkiyə və Azərbaycanla münasibətlərini düzəltməklə həyata keçirə bilər”

deyə o qeyd edib.

Rusiya rəsmi şəxsləri tərəfindən İrəvanın ünvanına bu qəbil hədələyici bəyanatlar son vaxtlar artıb. Eyni zamanda, hədənin dozası əvvəlkilərdən çoxdur. Görünən həmçinin budur ki, Rusiya Güney Qafqazdakı vassalını itirmək istəmir - bu təlaş gizlətməyə çalışsa da.

Yeni Moskva həm qorxudur, həm də əslində Ermənistan sarıdan narahatdır.

2024-cü il bu xüsusda qırılma nöqtəsi ola bilərmi? Rusiya gələn il Nikol Paşin-

yanı devirməyə cəhd edəcəkmi? Buna imkanları varmı?

Siyasi şərhçi Heydər Oğuz “Yeni Müsavat”a deyib ki, Rusiya son zamanlar geosiyasi və imperialist maraqlarını daha ciddi şəkildə dilə gətirir: “Bu xüsusilə Ukrayna cəbhəsində özünün göstərir. Son zamanlar Rusiya Ukraynada ciddi şəkildə irəliləyiş əldə edə bilib. Qərb ciddi şəkildə Ukraynadan dəstəyini geri çəkib. Xüsusilə Amerika və bəzi Avropa ölkələri Ukraynaya dəstək verməkdən vaz

keçməyə çalışırlar. ABŞ-da keçiriləcək prezident seçkilərindən sonra Doland Trampın hakimiyyətə gəlmək ehtimalı var. Belə bir halda ABŞ-ın Ukraynaya dəstək verəcəyi ciddi şübhə altındadır və ABŞ mediası da bu məsələni açıq şəkildə yazır. Belə bir halda Rusiyanın əsas hədəflərindən biri Ermənistanın olacağı şübhəsizdir. Çünki Ermənistan Rusiyanın himayəsi altında qurulmuş bir dövlətdir. Ermənistanı elə coğrafi məkanda qurdular ki, türk dünyası arasında ay-

rıqlıq sala bilsinlər, rabitə və kommunikasiyanın kəsilməsini təmin etsinlər. Bunun səbəbi budur ki, həm Rusiya, həm türk dünyası eyni coğrafiyaya hədəflənib. Turan Rusiya imperiyasının geosiyasi maraqlarına ziddir. Belə bir vəziyyətdə Ermənistanı əldən verə bilməz. Ermənistan Rusiyanın əlinə çıxarsa, Qərbə yönələcək və bu halda Türkiyə ilə yaxın münasibətlərə girməlidir. Türkiyə ilə Azərbaycan arasında yerləşməsi onun türk dünyası orbitinə daxil olması ilə nəticələnə bilər. Bu isə Rusiya üçün böyük təhdid deməkdir”.

Siyasi şərhçi deyib ki, Rusiya imperialist maraqlarını qorumaq üçün Ermənistanı daim nəzarətinə saxlamağa çalışacaq: “Nəyin bahasına olursa-olsun, Ermənistanda dəyişikliklərə yol açacaq tədbirlər həyata keçirməyə hazırlıqlar görülür. Bu da çox aydın şəkildə görünür. Rusiyanın Ukraynadakı uğurları ilə bir şans qazanıb. 2024-cü il Ermə-

nistan üçün çox ciddi imtahan dövrü olacaq. Ermənistan Avropaya can atır, Avropaya integrasiya etmək istəyir, nicatını, iqtisadi inkişafını Avropada görür. Amma Rusiya buna imkan vermək istəmir. Rusiyadan başqa İran da bunu istəmir. Azərbaycan, Türkiyə və Rusiyaya bağlı hakimiyyəti olan Gürcüstan da Ermənistanın Avropaya integrasiyası maraqlı deyil. Azərbaycanı anti-Qərb dövləti hesab etməsəm də, bu gün Ermənistan dörd tərəfdən anti-Qərb dövlətləri ilə əhatələnib. Belə bir vəziyyətdə Ermənistanın Qərbə yönəlmək şansı çox azdır. Qərbə yönəlmək şansını Türkiyə və Azərbaycanla münasibətlərini yaxşılaşdırmaqla, düzəltməklə həyata keçirə bilər. Buna da Ermənistandakı 5-ci kolon imkan vermir. Hesab edirəm ki, 2024-cü ildə Rusiyanın İrəvanda çox ciddi hərəkətiliyinin şahidi olacağıq. Buna Rusiyanın imkanları da, qüdrəti də çatır”.

✎ **Elşən MƏMMƏDƏLİYEV,**
“Yeni Müsavat”

Türkiyə onlara rədd cavabı verdi

“Bir il cəhd etdilər, lakin...”

Türkiyənin milli imkanlarla inkişaf etdirilən “AKYA” Ağır Sinif Torpedo sursatının ilk döyüş başlığı atışı uğurla həyata keçirilib.

Musavat.com xəbər verir ki, ilk dəfə olaraq bu torpedo ilə hədəf dəniz plat-

formasını vurulub. AKYA torpedosu tərəfindən vurulan hədəf gəmisi çox qısa müddətdə batıb.

Roketsan şirkəti uzun

nə qədər 60-dan çox atışı sınağı həyata keçirilən AKYA layihəsi çərçivəsində ilk dəfə olaraq hərbi torpedosu ilə hədəf dəniz platforması vurulub. Zər-

müddətdir ki, “AKYA” Ağır Sinif Torpedo üzərində işlərini davam etdirir. Bu gü-

bədən böyük ziyan görən hədəf gəmisi çox qısa müddətdə batıb. Bununla

da AKYA layihəsi çox əhəmiyyətli bir mərhələyə çatıb.

“AKYA” Ağır Sinif Torpedo sayəsində Türkiyənin bu sahədə ABŞ istehsalı Mk-48 və Almaniya istehsalı DM2A4 torpedalarından asılılığı sona çatacaq.

Mövzu ilə əlaqədar danışan təqaüdcü qərargah polkovniki Eray Güçlüer Türkiyədən bir ölkənin Milli Ağır Torpedo AKYA istədiyini açıqlayıb.

“Ad çəkməyəcəm, amma bir ölkə bizdən “AKYA” Ağır Sinif Torpedo sursatını almaq üçün bir il çalışdı, lakin Ankara onlara silah satmadı. Çünki silah siyasi balansları da dəyişə bilər. Türkiyə bu istiqamətdə bir qərar vermədi. Təəssüf ki, həmin ölkənin adını çəkməyəcəm”, - Güçlüer deyib.

✎ **Musavat.com**

Rişi Sunak: “Putinin qalib gəlməsinə imkan verməyəcəyik”

“Biz Putinin qalib gəlməsinə imkan verməyəcəyik”.

APA xəbər verir ki, bunu Böyük Britaniyanın Baş naziri Rişi Sunak Rusiyanın bu gün şəhər saatlarında Ukraynanın müxtəlif şəhərlərinə genişmiqyaslı hava hücumu ilə bağlı “X” hesabında paylaşımında bildirib.

“Ukraynanın şəhərlərinə bu geniş hücumlar göstərir ki, Putin azadlıq və demokratiyanın kökünü kəsmək məqsədinə çatmayanadək heç nədən əl çəkməyəcək. Biz onun qalib gəlməsinə imkan verməyəcəyik. Biz Ukraynanın yanında olmağa davam etməliyik - nə qədər müddət lazımdırsa”, - Rişi Sunak vurğulayıb.

“Rusiyada Ukrayna və Finlandiya ilə bağlı ritorik paralellər mövcuddur ki, bu da Kremlin gələcək ideoloji və ərazi məqsədlərinin təkcə Ukrayna ilə məhdudlaşmadığını göstərir”.

“Yeni Müsavat” xəbər verir ki, bu barədə ABŞ-ın “beyin mərkəz”lərindən olan Mühəribə Tədqiqatı İnstitutunun (ISW) analitikləri bildiriblər.

Rusiyalı hərbi bloggerlərdən biri dekabrın 26-da deyib ki, bu yaxınlarda imzalanmış sazişlər sayəsində ABŞ Finlandiya, İsveç və Danimarkadakı 35 hərbi bazaya, o cümlədən, Rusiya ilə sərhədin 137 km-dəki Finlandiya bazasına daxil olmaq imkanı əldə edib. Ümumilikdə Vaşinqtonun Finlandiyada 15, İsveçdə isə 17 hərbi obyektə çıxışı var.

Rusiya mənbəsinə görə, Finlandiya, ehtimal ki, Finlandiyanın neonasist təşkilatları və “Kareliya Milli Batalyonu” kimi millətçi hərəkatların güclənməsi səbəbilə “ikinci Ukraynaya” çevrilir. Neonasizmin və millətçiliyin xatırladılması Kremlin Ukraynaya gənişmiqyaslı işğalı üçün bəhanə etdiyi bezi ideoloji əsaslandırmaqlarla səsleşir.

Bildirilir ki, son vaxtlar Rusiya qonşu Finlandiyaya hərbi müqavimət göstərmək üçün bir sıra tədbirlər həyata keçirib: “Mümkün döyüş zonası Rusiya-Finlandiya sərhədi boyunca yerləşəcək Leningrad Hərbi Dairəsi yaradılıb. Xüsusilə bu yaxınlarda NATO-ya daxil olması ilə əlaqədar Finlandiyaya qarşı güclənən ritorika və hərbi mövqe Moskvanın Ukraynadakı döyüş meydanından kənar daha geniş məqsədlər güddüyünü göstərir.

Lakin ISW analitikləri Rusiyanın hazırkı hərbi potensialının Finlandiyanı və ya hər hansı digər NATO ölkəsini təhdid etmək üçün yetərli olduğuna inanmırlar.

“Amma hərbi ritorika gələcək təhdidlər və alyansla münasibətlərdə gərginlik üçün şərait yaradır ki, bu da Rusiyanın uzunmüddətli hədəfləri ilə bağlı narahatlıq yaradır”, - deyə onlar əlavə ediblər.

Öz növbəsində Ukraynanın xarici işlər naziri Dmitri Kuleba “The Kyiv Independent”ə müsahibəsində qeyd edib ki, əgər kimə Putinin Ukraynada qalıb gəldikdən sonra NATO ölkəsinə hücumu cəsarət etməyəcəyini güman edirsə, həmin şəxs ya axmaqdır, ya da bu diskursda Rusiyanın maraqlarını güdür.

“Bu gün masada təhlükə altında olan Ukrayna qoyulub. Amma sabahkı təhlükə nədir? Birbaşa Qərb və Avropa ölkələri”, - deyə ukraynalı nazir vurğulayıb.

Sabiq maliyyə naziri, iqtisadçı alim Fikrət Yusifov Ru-

Bu NATO ölkəsi “ikinci Ukrayna”ya çevriləcək? - sensasion iddia

Fikrət Yusifov: “Başqa bir ölkəyə sonsuza qədər yardım etmək heç bir dövlətin istəyində ola bilməz”
Kənan Rövsənoğlu: “Qərbdə Rusiyanın imkan və iddialarını daha dəqiq bilirlər”

siyanın öz oyununu oynadığını qeyd etdi. Onun sözlərinə görə, şimal qonşumuz küresini yerə qoymaq fikrində deyil: “Rusiyanın Ukraynaya hərbi təcavüzü onun gözlənilməli doğrultmadı. Qərbdən yetərincə dəstək alan Ukrayna hərbi maşını bu təcavüzün qarşısında layiqli müqavimət göstərdi və müharibənin ilk günlərində rus qoşunları tərəfindən yağmalanmış ərazilərin böyük bir qismini işğaldan azad etdi. Lakin Ukrayna ordusunun bu ilin ortalarına planlaşdırılan əks-hücum planları özünü doğrultmadı. Ukrayna hərbi-siyasi dairələri bunun səbəbini Qərbdən göstərilən hərbi yardımların ilk növbədə isə müharibə meydanında havada üstünlük qazandıra biləcək F-16 qırıcı təyyarələrinin və digər hərbi sursatların vaxtında çatdırılmaması ilə izah edirlər. Bu bir həqiqət ola bilər. Lakin bir başqa həqiqət ondan ibarətdir ki, bu günə qədər Qərbin 20 minə qədər çoxçeşidli sanksiyalar tətbiq etməsinə, müharibə başlayandan 350 mindən çox itki, bir milyondan çox yaralı verməsinə baxmayaraq Rusiya cəbhədə böyük dirəniş göstərir və bəzən də mövqe üstünlüyü qazana bilir.

Bu arada Avropa Birliyində Ukraynaya hərbi yardımlarla bağlı fikir ayrılıqlarının meydana gəlməsi müharibədə Rusiyanın məğlubiyyətini arzulayan tərəfləri ciddi düşündürməyə vadar edir. Ukrayna tərəfin bu ilin yay aylarına

planlaşdırılan əks-hücum əməliyyatlarının uğursuzluğu, Qərbdən ayrılan hərbi yardımların istifadəsində yol verilən korrupsiya hallarına dair məlumatlar və ümumiyyətlə, müharibənin məlum olmayan bir müddətə qədər uzanması Avropa Birliyinin üzv ölkələrində Ukraynaya hərbi yardım göstərilməsi məsələsində çatlar yaradıb. Digər tərəfdən gələn il ABŞ-da keçiriləcək prezident seçkilərində Donald Trampın qalib gəlmək şanslarının böyük olduğu da ortadadır. Siyasi səhnədəki davranışlarında adekvatlıq olmayan Tramp artıq coxdandır ki, - prezident seçiləcəyim halda Ukraynaya hərbi yardımları dayandıracağam - deyir. Bu baş verərsə, o halda Avropa Birliyi Ukraynaya hərbi yardımın bütün yükünü öz üzərinə götürməli olacaq. Bu gün əvvəllər sadaladığımız səbəbləri əsas götürərək Ukraynaya hərbi yardımların ayrılmasında tərəddüd etməyə başlamış və bu yardımın əsasən Rusiyanın Qərbdə dondurulmuş aktivləri hesabına həyata keçirilməsini təklif edən Avropa Birliyi ölkələri ABŞ bu oyundan çıxdığı halda necə davranacaqlar? Bu yaxın zamanın ən böyük sualıdır. Başqa bir ölkəyə sonsuza qədər yardım etmək heç bir dövlətin istəyində ola bilməz. Bu müharibənin isə sonu görünür. Bu gün bu müharibədə mövqe savaşı gedir və onun nə vaxt bitəcəyini heç kim bilmir.

Ukraynanın hərbi-siyasi dairələri Qərbə “Ukrayna bu müharibədə məğlub olarsa, növbə sizlərə çatacaq” kimi çağırışlarla xəbərdarlıq edir. Avropa Birliyi bu çağırışlar olmadan da məsələnin ciddiliyini yaxşı anlayır. Yeni Avropa Birliyi bu gün Ukraynaya hərbi yardımı Ukrayna sevgisinə söykənərək etmir. Avropa daha çox özünü düşünür. Çünki Qərbin bu qədər basqılarından sonra Ukraynanı məğlub edə biləcək Rusiyanın gündəmində ilk növbədə ona qonşu olan ölkələrlə ciddi haqq-hesab çəkmək planları var. Bu sıraya Polşa, Baltıyanı ölkələr və Finlandiya daxildir. Gələn ilin mart ayında Rusiyada keçiriləcək prezident seçkilərindən sonra bir çox mətləblərə aydınlıq gələcəkdir. Rusiyanı məğlub etməyin asan olacağını düşünənlər yanılırlar. Rusiya düşüncüyü vəziyyətdə öz oyununu oynayır və küreyini yerə qoymaq fikrində deyil...”

Tanınmış siyasətçisi Kənan Rövsənoğlu isə bu iddiaları ciddi saymır: “Fikrimcə, Rusiyanın Şərqi Avropaya hücum edəcəyi ilə bağlı iddialar daha çox Avropada ictimai rəyde səfərbərlik yaratmağa hesablanmış təbliğat şüarlarından biridir. Şərqi Avropa ölkələri NATO üzvüdür, aydın məsələdir ki, Rusiya bu ölkələrə hücum edib NATO ilə müharibəyə girmək riski etmz. Yeni Putin aqressiv siyasətçi ola bilər, amma ağılsız deyil. O ki qaldı Skandinaviya ölkələrində NATO

bazaları məsələsinə, bu, sirs deyil ki, Rusiya NATO ilə arada plasdarm kimi neytral ölkələrin olmasını tələb edir. Ukrayna probleminin kökündə də elə məsələ dayanırdı. Rusiya özünün təsir zonası hesab etdiyi ölkələrin NATO təsiri altına girməsinə etiraz edirdi. NATO-nun şərqə doğru genişlənməsi nəticədə bu müharibəni gətirdi. Amma Finlandiya və ya Polşa Ukrayna deyil, şərtlər tamamilə fərqlidir. O mənada Ukraynadan sonra Putinin Avropanı işğal edəcəyi ilə bağlı iddiaları ciddi hesab etmirəm. Amma postsovet məkanı fərqlidir,

Rusiya bu ərazini öz təsir zonası hesab edir. Təbii ki, əgər Ukrayna müharibəsindən qalib çıxs, Moskva növbəti mərhələdə Qafqaz və Orta Asiyada təsirini artırmağa, respublikalar üzərində təsirini artırmağa çalışacaq. İndiki halda Avropa ilə bağlı xəbərdarlıqlar, fikrimcə, daha çox Ukraynaya dəstək toplamaq, Rusiyaya qarşı qəzəbi artırmaq məqsədi daşıyır. Amma bu cür çağırışların təsirinin olduğunu zənn etmirəm, Qərbdə Rusiyanın imkan və iddialarını daha dəqiq bilirlər”.

□ **Cavansir ABBASLI,**
“Yeni Müsavat”

Bu il Rusiya hərbi təyyarələri 300 dəfə NATO hava məkanına yaxınlaşıb

Bu il Rusiya hərbi təyyarələri 300 dəfə NATO ölkələrinin hava məkanına yaxınlaşıb. APA xəbər verir ki, bu barədə NATO-nun mətbuat xidməti məlumat yayıb. “2023-cü ildə NATO-nun bütün Avropadakı hava qüvvələri Alyansın hava məkanına yaxınlaşan Rusiya hərbi təyyarələrinin qarşısını almaq üçün 300 dəfədən çox uçuş edib, onların aksəriyyəti Baltik dənizi üzərində baş verib.

NATO-nun daimi hava polisi missiyaları Rusiya hərbi təyyarələrinin müttəfiqlərin hava məkanına gözlənilməz yollarla yaxınlaşması əlamətləri aşkar etdikdə dərhal Alyansın təyyarələrini hərəkət etməyə çağırır.

NATO-nun şərq cinahı boyunca Rusiya hərbi təyyarələrinin öz mövqeyini və hündürlüyünü göstərən transponder kodunu ötürməməsi, uçuş planını təqdim etməməsi və ya hava nəqliyyatı dispetçerləri ilə əlaqə saxlamaması kimi təcrübəsi var. NATO və Rusiya təyyarələri arasında hava qarşılaşmalarının böyük əksəriyyəti təhlükəsiz və peşəkar olub. Rusiya hərbi təyyarələri tərəfindən NATO hava məkanının pozulması nadir və ümumiyyətlə qısa müddətli olaraq qeydə alınıb”, - məlumatda qeyd edilib.

NATO-nun mətbuat katibi Diln Uayt (Dylan White) bildirib ki, Rusiyanın Ukraynaya qarşı müharibəsi son onilliklərdə Avropada ən təhlükəli vəziyyət yaradıb: “NATO döyüş təyyarələri müttəfiqlərimizin hava məkanı yaxınlığında şübhəli və ya elan edilməmiş uçuşlar baş verərsə, cavaba hazırdırlar, gecə-gündüz növbətçilik edirlər”.

Bildirilib ki, Rusiyanın Ukraynadakı müharibəsindən sonra NATO şərq cinahındakı hava hücumundan müdafiə sistemini daha çox döyüş təyyarələri, müşahidə uçuşları və yerüstü hava hücumundan müdafiə vasitələri ilə əhəmiyyətli dərəcədə gücləndirib. Rusiya NATO ərazisinə çox yaxın olan Ukrayna infrastrukturuna zərbələr endirdikdən sonra müttəfiqlər Rumıniyaya əlavə döyüş təyyarələri yerləşdiriblər. Oktyabr ayında Baltik dənizində sualtı boru kəmərləri partladıqdan sonra NATO bölgəyə əlavə yardım göndərüb. Bu il NATO “Hava Müdafiəçisi 23” zamanı 250-dən çox təyyarənin iştirakı ilə ən böyük hərbi hava təlimini keçirib.

Rusiyanın orta məktəblərində uşaqların üçüncü növbədə tədrisi tamamilə ləğv edilib. Musavat.com xəbər verir ki, bu barədə ölkənin təhsil naziri Sergey Kravtsov Dövlət Şurasının iclasında bildirib.

Qeyd edilir ki, son illər Rusiyada 1179 yeni məktəb tikilib. Kravtsovun sözlərinə görə, bu nəticə rekord göstəricidir. Həmçinin ölkədə 3,5 mindən çox məktəb əsaslı təmir olunub. "Məktəblərdə üçüncü növbə tamamilə ləğv edilib, rekord sayda - 1179 yeni məktəb açılıb. 3,5 mindən çox məktəb təmir olunub", - Kravtsov bildirib.

Daha əvvəl təhsil naziri məlumat vermişdi ki, rusiyalı müəllimlər "Müəllim və mentor ili"ndə dövlətdən 53 milyard rubl məbləğində dəstək alıblar. Regionlarda ümumilikdə 470-dən çox dəstək tədbiri həyata keçirilib.

Bəs Azərbaycanda (əsasən paytaxtda) da üçüncü növbə təhsilin ləğvi mümkündürmü? Hazırda onların sayı neçədir? Problem məktəblərin, yoxsa müəllimlərin sayındadır? İki növbəli təhsilin üçüncü növbədən hər hansı üstünlüyü varmı?

Qeyd edək ki, Azərbaycanda 2022/2023-cü tədris ilində II növbədə təhsil alan şagirdlərin sayı 309560 nəfər, III növbədə təhsil alan şagirdlərin sayı isə 7020 nəfər təşkil edib. 2022/2023-cü tədris ilində ibtidai sinif şagirdlərindən II növbədə təhsil alanların sayı 145405 nəfər olub.

Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatlarına isə qeyd edilir ki, son illər dövlət əyani ümumi təhsil müəssisələrində iki və üçüncü növbədə fəaliyyət göstərən məktəblərin, ikinci və üçüncü növbə təhsil alan şagirdlərin sayında artım var. Məsələn, 2017-2018-ci illərdə iki və üç növbə fəaliyyət göstərən məktəblərin sayı 1250 olubsa, 2021-2022-ci ildə bu rəqəm 1458-ə yüksəlib. 2017-2018-ci illərdə iki və üç növbədə təhsil alan şagirdlərin sayı 223133 olubsa, 2021-2022-ci ildə onların sayı artaraq 339577-yə çatıb.

Bu il, 2023-cü ildə də paytaxt məktəblərində şagird sıxlığı əksər ümumi təhsil müəssisələrini iki və üçnövbəli iş rejiminə keçməyə vadar edib.

Onu da nəzərə çatdırmaq ki, 2020-ci ildə Nazirlər Kabineti "Dövlət ümumi təhsil müəssisəsində siniflər üzrə şagird sıxlığı normaları"nın təsdiq edilməsi haqqında" qərarı təsdiqləyib. Həmin qərarda dövlət ümumi təhsil müəssisəsində siniflər üzrə şagird sıxlığı normaları öz əksini tapıb. Burada qeyd olunur ki,

Məktəblərdə üçüncü növbə ləğv edilsinmi? - təhsildə keyfiyyət problemi

Ekspertlər hesab edirlər ki, bu problem işğaldan azad olunan ərazilərə qayıdırdan sonra həll oluna bilər...

dövlət ümumi təhsil müəssisələrində bir sinifdə şagirdlərin sayı 30 nəfərdən çox olduqda və ya şagirdlərin bir sinifdə tədrisinə sinif otağının ölçüsü imkan vermədikdə, həmin sinif üzrə ikinci paralel sinif təşkil edilir.

Tədris ilinin birinci yarısında hər hansı bir səbəbdən sinifdə şagirdlərin sayı 3 nəfərdən çox azaldıqda və ya artdıqda, sinif bu Normalarla müəyyən edilmiş say həddində birləşdirilir və ya paralel sinif təşkil edilir. Tam orta təhsil səviyyəsində təmayül siniflər 15 nəfərdən az və 20 nəfərdən çox olmamaqla təşkil edilir. Eyni təmayül sinfində şagirdlərin sayı 20 nəfərdən çox olduqda paralel siniflər təşkil edilir. Tədris ili ərzində təmayül sinfində şagird sayının azalması bu sinfin həmin və ya növbəti tədris ilində fəaliyyətinin davam etdirilməsinə, həmçinin tədris planı ilə müəyyən edilmiş müvafiq fənlərin tədrisində iki qrupa bölünməsinə məhdudiyyət yaratmır.

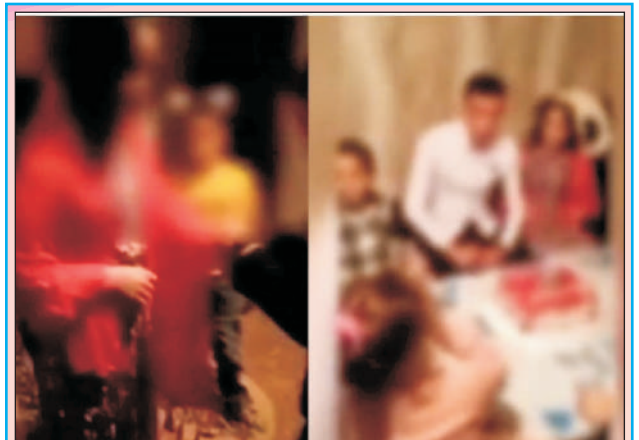
Təhsil eksperti Elçin Əfəndi mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a dedi ki, əslində ölkəmizdə 3 növbə yalnız xüsusi məktəblərdə var: "Bu da çox məhdud saydadır. Amma iki növbəli məktəb var, ikinövbəli məktəblərin olması daha çox əhalinin sıx məskunlaşdığı ərazilərdə daha çoxdur. Bakının Binəqədi, Abşeron ərazisinə düşən məktəblər bu qəbildəndir. Əsasən paytaxta yaxın olan məktəblərdir ki, burada əhali sıx olduğu üçün məktəb çatışmazlığı, şagirdlərin çoxluğu orada

dərslərin ikinövbəli rejimdə olmasına gətirib çıxarıb. Əlbəttə, bunun qarşısını almaq üçün ölkəmizdə də müəyyən işlər aparılır. Bəzi məktəblərdə hazırda məcburi köçkünlər paytaxtda, paytaxtdan kənarda məhz həmin rayonların adlarına uyğun təyin olunmuş məktəblər var, orada təhsil alırdılar. Bu da daha çox paytaxt məktəblərinin daxilində idi. Hazırda məktəblər bir-bir işğaldan azad olunmuş ərazilərə köçürüldükcə təbii ki, əhali sıxlığına nəzərən şagirdlərin sıxlığı da azalacaq. Bir sinifdə 40 nəfər təhsil alırdısa, artıq bu say minimalaşdırılacaq. Belə olan halda da boş auditoriyalar yaranırdı, zaman da o zaman iki növbəli sistemdən bir nömrəli sistemə keçid olacaq. Eyni zamanda, dərslərin altıgünlük yox, beşgünlük olmaq məsələsi də aktuallaşa bilər. Əlbəttə, digər qabaqlayıcı tədbir kimi yeni məktəblərin tikilməsi daha çox sıxlıq olan ərazilərdə müəyyən irəliləyişə gətirib çıxara bilər".

Təhsil eksperti Kamran Əsədov isə hesab edir ki, məktəblərdə şagird sıxlığı səbəbindən iki və üçnövbəli təhsilə zərurət yaranır: "Pedaqoji araşdırmalara əsasən, şəhər dərəcə gedən uşaqlar müəllimin izah etdiyi dərs proqramını daha tez qavrayır, nəinki günortadan sonra. İbtidai siniflər üzərindəki uzunmüddətli müşahidələrim əsasında deyə bilərəm ki, şəhər növbəsində oxuyan uşaqların əlavə təlimə, məşğuliyyətə marağı olur. İkinci növbədə

isə məktəbdə şagirdlər üçün müəyyən kurslar, təlimlər, valideyn və müəllim heyəti üçün iclaslar təşkil oluna bilər. Bu baxımdan tədris müəssisələrinin birnövbəli olması daha məqsədəuyğundur. Tədrisin iki, üçnövbəli olmasının mənfi tərəfləri çoxdur. Belə ki, şagird üçün gün bölünür. İkinci növbə dərs həm uşaqlara, həm də valideynlərə xoş təsir bağışlamır. Çünki valideynin iş qrafikində qarma-qarışıqlıq yaranır. Statistika göstəriciləri əsasında deyə bilərəm ki, məktəbdən yayınma halları əsasən ikinci növbədə təhsil alan şagirdlər arasında müşahidə olunur. Valideyn həmin ərəfədə işdə olur və övladına nəzarət edə bilmir. Düzdür, uşaqların, əsasən də ibtidai siniflərdə təhsil alan şagirdlərin şəhər saat 8-də dərsdə olması, onların oyanmasında çətinliklər yaradır. Amma bu, müvəqqəti olaraq baş verir. Şagirdlərin inkişafı üçün onların erkən oyanması vacibdir. Hesab edirəm ki, sıxlıq yaşayan məktəblər bu problemi illər üzrə növbəli etməklə həll edə bilərlər. Belə ki, bir tədris ilində şəhər saatlarında oxuyan şagirdlər növbəti ildə günorta saatlarında dərsə getsinlər. Düşünürəm ki, respublikanın bütün məktəbləri üzrə birnövbəli və beş günlük təhsil həftəsinə keçmək lazımdır. Bu həm şagirdlərin asudə vaxtlarının yaranmasına, həm də vahid tədris müddətinin formalaşmasına gətirib çıxaracaq".

✎ **Afaq MİRAYIQ,**
"Yeni Müsavat"

12 yaşlı qızın nişanlandırılması məsələsi nəzarətə götürüldü

Sabirabadda 12 yaşlı qızın nişan mərasimi olub. Daxili İşlər Nazirliyinin (DİN) Mətbuat Xidmətindən bildirilib ki, faktla bağlı Sabirabad Rayon Polis Şöbəsinin əməkdaşları tərəfindən bütün tədbirlər icra olunub:

"Araşdırmalar zamanı qızın 12 yaşının olduğu məlum olub. Polis əməkdaşları yeniyetmənin valideynləri ilə izahedici söhbətlər aparıblar və qeyd olunan halın hüquqazidd olması onların diqqətinə çatdırılıb.

Bundan əlavə, yeniyetmənin qanunvericiliyə uyğun olaraq təhsilinə davam etməsinə və dərəcə davamiyyətinə mütləq olaraq nəzarət olunacaq".

Sabirabad rayonunun Məmişli kəndində azyaşlı qızın evliliyə cəlb olunması ilə bağlı mətbuatda yayılan məlumat Ombudsman Aparatı tərəfindən araşdırılıb.

Ombudsman Aparatından APA-ya verilən xəbərə görə, Sabirabad rayonunun Məmişli kəndində 12 yaşlı qızın evliliyə cəlb olunması ilə bağlı kütləvi informasiya vasitələrində yayılan məlumat araşdırılaraq Ombudsman tərəfindən nəzarətə götürülüb.

Azyaşlının hüquqlarının təmin olunması istiqamətində zəruri tədbirlərin görülməsi və məsələnin nəzarətdə saxlanılması məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Elm və Təhsil Nazirliyinə, Sabirabad Rayon İcra Hakimiyyətinə və Sabirabad Rayon Polis Şöbəsinə müvafiq sorğular göndərilib.

Ombudsman Aparatının aidiyyəti struktur bölməsi tərəfindən uşağın ailə üzvləri ilə mərifətləndirici söhbət aparılıb, onlara qanunvericiliyin tələbləri, erkən evliliyin fəsadları izah edilib, uşağın təhsilinin davam etdirilməsinin vacibliyi vurğulanıb.

Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin mətbuat katibi Teymur Mərdanoğlu isə bildirib ki, ailə başçıların izahatları alınıb, qanunla erkən yaşda nikahə təhrik etmənin məsuliyyət yaratdığı onların diqqətinə çatdırılıb: "Yekun olaraq valideynlərdən azyaşlı qızın 18 yaşına qədər toy mərasiminin baş tutmayacağına dair yazılı izahat alınıb.

Bildirilib ki, əgər 12 yaşlı qızın yetkinlik yaşına çatana qədər toy mərasimi baş tutarsa həmin şəxslər qanunamüvafiq formada məsuliyyətə cəlb ediləcəklər. Sözügedən ailə, Dövlət Komitəsinin Sabirabad Uşaq və Ailələrə Dəstək Mərkəzinin, icra hakimiyyəti və hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən nəzarətdə saxlanılır.

Baş verənlər qızın psixoloji durumuna mənfi təsir göstərməsinə dəyər Komissiyasının və mərkəzin psixoloqları onlarla tez-tez görüş də təşkil ediləcəklər".

Rəsmi qurumlar adətən, təsviq edirlər ki, insanlar ictimai nəqliyyatdan istifadə etməklə paytaxtdakı sıxlığın aradan qaldırılmasına yardımçı olsunlar. Əslində bu təbliğat təqdirəlayiqdir. Onsuz da yüklənən Bakıda insanların saatlarla tıxacda qalmaması, əsəblərinin gərginləşməsi üçün bu addım alqışlanmalıdır.

Paytaxtda artıq əksər yerlərdə xüsusi avtobus zolaqları da yaradılıb. Bu da ictimai nəqliyyatın maneəsiz hərəkətinə, sərnişinlərin vaxtında mənzil başına çatdırılması üçün gözəl addımdır. Amma problem bununla bitmir. Bu gün avtobuslarda sərnişinlərin rahatlığı təmin edilmir? Avtobuslarda ən vacib məsələlərdən olan sərnişin təhlükəsizliyinə əməl olunmur. Sürücülərin avtobus idarə etməsinə nəzarət həddindən artıq zəif olduğundan bəzi sürücülər özbaşınalıqlar edir, sərnişinlər üçün real təhlükələr yaradır. Aidiyyəti qurumlar, daşıyıcı şirkətlər demək olar ki, sərnişin avtobusunun sürücülərini lazımi qaydada təlimatlandırmır. Nəticədə ictimai nəqliyyatda sürücü-sərnişin mübahisələri yaranır.

Siqaret çəkən avtobus sürücüsü, sərnişinə qarşı özbaşınalıq

"Yeni Musavat"ın əməkdaşı dekabrın 29-da marşrut avtobuslarından birində bu cür problemlə rastlaşıb. Paytaxtda fəaliyyət göstərən 40 sayılı marşrut xətti üzrə hərəkət edən 99-JZ-248 dövlət nömrə nişanlı avtobusun sürücüsü sərnişin daşıyarkən əsl özbaşınalıq edib. "Köhnə Güneşli"- "Sabunçu" xətti üz-

Bakıda avtobus sürücülərinin öhdəsindən gəlmək olmur - səbəb...

Ekspert: "Paytaxt marşrutlarında vəziyyət çox bərbaddır"

rə hərəkət edən avtobus sürücüsü salonda dalbadal siqaret yandıraraq sərnişinlərə əməli başlı əsəb yaradıb. Bir neçə sərnişinin etirazına məhəl qoymayan sürücü özbaşınalıqlarına davam edib. Hələ bu azmış kimi, sürücü etiraz edən sərnişinlərin acığına avtobusu idarə edə-edə telefonla danışmağa başlayıb. Etiraz edən sərnişinlərə isə acıqla "get işinlə məşğul ol" deyərək hərəkətinə davam etməyə başlayıb. Nəticədə sərnişinlərin bəziləri bu özbaşınalığa dözməyib avtobusu vaxtından əvvəl tərk edib.

Qeyd edək ki, avtobusda

Daşıyıcı şirkətlər sürücülərə irad tuta bilmir

Məsələ ilə bağlı açıqlama verən nəqliyyat eksperti Elməddin Muradlı ictimai nəqliyyatda bu cür özbaşınalığın adı hala çevrildiyini bildirib. Ekspert deyir ki, bunun müxtəlif səbəbləri var: "Avtobus sürücüləri ilə bağlı paytaxt marşrutlarında vəziyyət çox bərbaddır. İlk öncə onu deyim ki, peşəkar sürücülərin sayı get-gedə azalır. Çünki sürücülər yüksək maaş üçün xarici ölkələrə gedir. Çünki xarici ölkələrdə sürücülərə aylıq 3 min dollar əmək haqqı verilir. Ona görə də, daşıyıcı şirkətlər sürücülərini cəzalandır bilmir. Avtobus sürücüləri də bu prosedən istifadə edərək kobud qayda pozur, özbaşınalıq edir, sərnişin təhlükəsizliyinə məhəl qoymur. Düşünürəm ki, bununla bağlı təcili addımlar atılmalıdır. Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi bu-

nunla bağlı plan hazırlandığını açıqlayır. Amma hələlik bu problem həllini tapmayıb".

E. Muradlı deyir ki, ictimai nəqliyyata təcrübəli sürücülər cəlb edilməlidir: "Bunun üçün isə sürücülərə normal təminat verilməlidir. Əvvəllər sürücü sahibkarda avtobusu aylıq və ya günlük icarəyə götürürdü. Sahibkara gündəlik pulunu verəndən sonra özü üçün də qazanc əldə edirdi. İndi isə belə deyil. İctimai nəqliyyat nağdsız ödənişlərə keçəndən sonra sürücülər aylıq 700-800 manat maaşa işləyir. Əvvəlki vaxtlarda əgər sürücü ayda 1500-2000 manat qazanırdısa, indi aylıq 800 manata işləyir. Bu da sürücüyə sərf etmir, sürücülükdən çıxır. Ona görə də, daşıyıcı şirkətlər sürücülərdən nəyisə tələb edə bilmir".

□ **Samir ƏLİ,**
"Yeni Musavat"
Səkillər müəllifində

olan sərnişinlər məsələ ilə lumat verib, sürücü barədə bağlı aidiyyəti qurumlara mətədbir görülməsini istəyiblər.

İşsizliyə görə müavinət üçün sığorta stajının müddəti azaldılıb

Azərbaycanda 24 ay sığorta stajı olan şəxs öz iradəsindən kənar işsiz qaldıqda işsizliyə görə müavinət ala biləcək.

APA-nın xəbərinə görə, bu, Prezident İlham Əli-

vevin təsdiqləyi "İşsizlikdən sığorta haqqında" qanuna dəyişiklikdə əksini tapıb.

Beləliklə, sığorta stajının müddəti 30 aydan 24 aya endirilib.

"Yeni Qalaaltı" hotelində külli miqdarda mənimləməyə görə cinayət işi açılıb

Sabran rayonunda fəaliyyət göstərən "Yeni Qalaaltı Hotel Company" MMC-yə məxsus pul vəsaitlərinin mənimlənməsi faktı ilə bağlı rayon prokurorluğunda aparılmış cinayət işinin ibtidai istintaqı tamamlanıb.

Şabran rayon prokurorluğundan APA-ya verilən məlumata görə, istintaqla cəmiyyətin işçiləri Seyfəddin Cəfərli və Ehtiram İbrahimovun qabaqcadan əlbir olan bir qrup şəxs halında onlara etibar edilən MMC-yə məxsus 2 ədəd "Hyundai County" markalı avtobusları ümumilikdə 121 min 400 manata sataraq əldə olunan pul vəsaitlərini ələ keçirmələrinə əsaslı şübhələr müəyyən edilib.

Seyfəddin Cəfərli və Ehtiram İbrahimov Cinayət Məcəlləsinin 179.3.2-ci (külli miqdarda mənimləmə) maddəsilə təqsirləndirilən şəxs qismində cəlb olunaraq bəzələndirən məhkəmənin qərarı ilə həbs qətimkan tədbiri seçilib və cinayət işi baxılması üçün Sumqayıt Ağır Cinayətlər Məhkəməsinə göndərilib.

İbtidai istintaq zamanı MMC-yə vurulmuş ziyanın 75 min manat hissəsinin ödənilməsi təmin edilib.

Sahibkarlıq sahəsində yoxlamaların dayandırılması müddəti uzadıldı

Azərbaycanda sahibkarlıq sahəsində olan yoxlamaların dayandırılmasının müddəti uzadılıb.

APA-nın məlumatına görə, bu, Prezident İlham Əliyevin təsdiqlədiyi "Sahibkarlıq sahəsində yoxlamaların dayandırılması haqqında" qanuna dəyişiklikdə əksini tapıb.

Dəyişikliyə əsasən, Azərbaycan Respublikası ərazisində sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamalar 2025-ci il yanvarın 1-dək dayandırılır.

Əvvəl bu müddət 2024-ci il yanvarın 1-dək müəyyən edilmişdi.

MUSAVAT

Son səhifə

N 237 (8373) 30 dekabr 2023

Bill Qeyts Yer kürəsini xilas etməyin yolunu təklif edib

“Təmiz sənaye inqilabı bəşəriyyəti iqlim fəlakətindən xilas etməyə imkan verəcək”.

Bu fikirləri “Microsoft”un yaradıcısı, milyarder Bill Qeyts “Wired” jurnalı üçün yazdığı məqalədə qeyd edib.

Sahibkar biznesin idarə etmək tərzini dəyişməyi, qida yetişdirərkən, əşyalar düzəldərkən, elektrik enerjisi istehsal edərkən, binaları isidib-soyudarkən istixana qazları xidmətindən istifadə etməməyi tövsiyə edir.

Onun sözlərinə görə, bu məqsədi həyata keçirmək kifayət qədər realdır və gələn il təmiz iqtisadiyyata keçidi sürətləndirəcək üç hadisə baş verəcək.

O vurğulayıb ki, global problemlər arasında ilk növbədə iqlim dəyişikliyi məsələsinə daha çox diqqət ayrılacaq.

B.Qeyts hesab edir ki, müxtəlif ölkələrdən olan gənclər, fəallar, səhmdarlar və işçilər hakimiyyəti və korporativ rəhbərləri bu istiqamətdə real nəticələrin əldə olunması üçün məsuliyyətə cəlb edə biləcəklər.

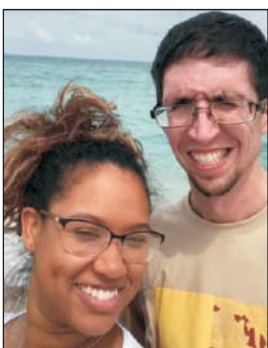
Malayziyada kişi arvadı darıxmasın deyə daha üç qadınla evləndi

Vəli adlı Malayziya sakini dörd dəfə evləniib. O, sonrakı üç evliliyini ilk həyat yoldaşının darıxması ilə əsaslandırır. Qadının sözlərinə görə,əri

bütün günü işdə olur, o isə evdə danışmağa belə adam tapmırdı. İndi isə Vəlinin yeni arvadları onu darıxmağa qoymur, ev işlərində və uşaqları böyütməkdə kömək edirlər.

Sevgilisinin bədənində yaşayan “varlıqları” qovmaq istəyən qadın onu qılıncladı

ABŞ-ın Missuri ştatından olan 32 yaşlı Brittani Uilson dekabrın 24-də Milad ərəfəsində sevgilisini qılıncla öldürməkdə ittiham olunub.

Məlumata görə, Brittani polisə əlaqə saxlayaraq sevgilisi, 40 yaşlı Harrison Stephen Fosteri öldürdüyünü etiraf edib. Hüquq mühafizəçiləri gəldikdə onu yaşadığı evin qarşısında üst-başı qan içinə tapıblar, həmçinin həyətdə qılınclı aşkarlanıb. Polis evə daxil olduqda bir neçə yerindən qılınclı yarası alan gəncin

mejitini aşkarlayıblar.

Qadının sözlərinə görə qətl günü o, sevgilisi ilə metamfetamin qəbul edib. O, həmçinin Fosterin bədənində bir neçə varlığın yaşadığına inanmış və buna görə də onu qılıncla azad etmək istədiyini deyib.

Birinci dərəcəli qətlə ittiham edilən Uilsona qarşı cinayət işi açılıb.

Arı sancmasına görə dünyasını dəyişdi

Fransanın Brittany bölgəsinin sakini Fransız Alp dağlarında Anneci gölündə ailəsi ilə birlikdə istirahət edərkən bir arı vuraraq ölüb. Bu barədə Newsweek nəşri xəbər verir. 52 yaşlı kişi həyat yoldaşı, iki oğlu və qızını ilə Anneci gölündə istirahət edirdi. 4 avqust çərşənbə axşamı ailə göldən çıxmağa hazırlanıb. Günorta yeməyində bir arı fransız kişinin ağzına girib və onu vurub. Bundan dərhal sonra kişinin dili şişib və boğulmağa başlayıb. Nəhayət huşunu itən kişinin sonda ürəyi dayanıb.

Hadisə yerinə gələn xilasedicilər kişini xilas etməyə çalışsalar da, onu yenidən həyata qaytara bilməyiblər. Həkimlər onu ölü elan ediblər. Əksər hallarda arı sancması insan həyatı üçün təhlükəli deyildir, baxmayaraq ki, çox ağrılı ola bilər. Mütəxəssislərin fikrincə, ortalama yetkin adam mindən çox arı sancmasına tab gətirə bilər. Ən təhlükəlisi, dil və ya boğazdan sancmadır. Bu vəziyyətdə selikli qışanın sürətli şişməsi baş verir və bu, boğulmaya asfiksiyaya səbəb ola bilər.

Həşərat dişləməsinə allergiyası olan insanlar da risk altındadır. Nəfəs darlığı, şişmiş bir üz, boğaz və ya ağiz, sürətli nəbz və qan təzyiqinin düşməsi kimi simptomlarla ortaya çıxa bilər. Bu vəziyyətdə insan on dəqiqədən az müddətdə ölə bilər. Ancaq arı və buynuz ləkələrindən ölüm halları çox nadirdir.

Qeyd edək ki, cütlüyün yeddiyaşlı qızı və dördyaşlı oğlu var. Böyük ailə hazırda çox xoşbəxt yaşayır.

Qız itlərini qoruyanda ayı ilə dalaşmış

ABŞ-da 17 yaşlı qız itlərini qoruyarkən ayı ilə dava edib. DailyNews-un məlumatına görə, Hailey Morinikonun həyətdə itlərin hürməsinə eşidəndə ailəsinin yanında olduğu qeyd edilir. Kəşfiyyata gedərkən hasarın üstündə iki balası olan nəhəng bir ayıya rast gəlib.

Hadisənin videosu Hayleyin əmisi oğlu tərəfindən TikTok-da gülməli musiqi ilə yayımlanıb. Video artıq 63 milyondan çox dəfə izlənilib. Kadrlarda bir yırtıcı heyvanın böyük bir itə tərəf sallanarkən üç kiçik itin hürərək həyətdə qaçdığını görmək olar. Qız ayının yanına qaçır və onu çəpərdən yixaraq itələyir. Bundan sonra Haley köpəklərdən birini götürərək evə tərəf qaçır. Ayı divarın arxasından baxır, ancaq sonra ərəzini tərk etməyə qərar verir.

Qəzetin yazdığına görə, qızın kiçik bir cızığı yaranıb və barmağı çıxıb. Yırtıcı ilə toqquşması nəticəsində heç bir köpək zərər görməyib. Bundan əvvəl ABŞ-ın Vyoming əyalətində bir ayı qaçıqçını qovub. Hadisə Evan MatthewsGrand Teton Milli Parkında qaçıq edərkən baş verib. Kişi yırtıcı onu yırtıcı kimi səhv salmaması üçün qaçmamağa qərar verdi. Bunun əvəzinə yırtıcı ilə üzləşdi və yavaş-yavaş bir neçə yüz metr aralıda dayanmış avtomobilinə tərəf çəkilməyə başladı.

Bunları bilirsinizmi?

- * Yataqdan düşərək ölmə ehtimalı iki milyonda birdir
- * ABŞ-da, yaşları 20 ilə 29 arasında olan zənci kişilərin üçdə biri ya həbsdə ya da təcridxanada saxlanmaqdadır.
- * Ortalama bir kişi, həyatının 3350 saatını tərəş olmaq üçün xərcləyir.
- * Yellənən kürsüdə heç dayanmadan yellənmə rekordu 440 saatdır.
- * Bir şüşə qırıldığında, parçalanan parçalar saatda üç min millik bir sürətlə ətrafa saçılır.
- * İnsan saçı üç kilo ağırlıq qaldıra biləcək elastiklikdədir
- * Hər 25 nəfərdən biri asfma xəstəsidir.
- * Uran çıpaq gözlə görülməyən bir planetdir.
- * Kapitan Cook Antarktika xaric bütün qitələrə ayaq basan ilk insandır.
- * Bir okeanın ən dərin yerində dəmir bir topun dibə çökməsi bir saatdan uzun davam edir.
- * Bu günə qədər ölçülmüş ən böyük buzdağı, 200 mil uzunluğunda və 60 mil genişliyindədir və Belçikadan daha böyük bir sahəyə malikdir.
- * Çarlz Dikens yuxusuzluq xəstəliyinə tutulmuşdu. Yalnız üzü şimala dönsə yata biləcəyinə inanırdı.
- * Açıq bir gecədə gözlə iki min ayrı ulduzu görmək mümkündür.

Yaponiyada tənhalıqdan əziyyət çəkən vətəndaşlar üçün nazirlik yaradılacaq

Yaponiya hökuməti tənhalıqdan əziyyət çəkən insanların problemini həll etmək istiqamətində xüsusi proqram hazırlayıb.

Təklildən əziyyət çəkən istənilən yaponiyalı 24 saat ərzində fəaliyyət göstərən yardım xidmətinə müraciət edə biləcək.

Artıq bu məqsədlə Yaponiya hökuməti tənha insanların sayını dəqiq öyrənmək üçün ümummilli siyahıyaalma prosesinə başlayıb.

Bundan əlavə, tənha insanların problemləri ilə məşğul olacaq nazir vəzifəsi də təsis ediləcək.

Məhkəmədə 13 saat son söz dedi, 12 il həbs edildi

13 saat son söz deyən adama məhkəmə 12 il həbs cəzası verib. Bu barədə “Lente.ru”ya Sankt-Peterburq məhkəmələrinin mətbuat xidmətindən məlumat verilib. Qeyd olunur ki, 2011-2013-cü illərdə Yevgeni Paramonov və onun bir neçə şərikli ƏDV ilə ümumilikdə 300 milyon rubl dəyərində 56 dələduzluq cinayəti həyata keçirib.

Təqsirləndirilən şəxsə son söz verildikdə o, 13 saat ərzində danışmış. Bütün bu müddət ərzində Paramonov günahının olmadığını sübut etməyə çalışmış və günahını etiraf etməyib. Ondən əlavə, cinayət ortaqları 5 ildən 7 ilə qədər həbs cəzası alsalar da, məhkəmə onlara şərti cəza təyin edib.

İstintaq zamanı Paramonov penitensiar müəssisələrdə saxlanma şəraiti ilə bağlı regiona IFPS, Daxili İşlər Nazirliyinin Baş İdarəsi, təcridxanalar və digər müəssisələrə qarşı ümumilikdə 150 milyon rubl məbləğində 700-dən çox iddia qaldıra bilib.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Baş redaktor:
Nazim SABİROĞLU

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

“Yeni Musavat”ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnilib, “Azərbaycan” nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ
Sifariş: 3497
Lisenzia N: B 114
SAYI: 1.500